

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEK

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Nekaj svetlobe

Kakor mora leži gospodarska kriza na vsem svetu. Že dve leti združuje človeštvo pod težo gospodarske depresije, ki ni prizanesla niti najbogatejšim državam sveta in se relativno še najmanj čuti v Franciji. To zato, ker je ta država ostala še vedno po velikem delu agrarna zemlja, koje prebivalstvo radi svoje solidne moralne tradicije ne špekulira, ampak denar hrani za svoje skromno življenje. Gospodarske avtoritete pravijo, da bi kriza v Franciji bila še manjša, ako ne bi bili žetvi leta 1930. in 1931. povzročili francoskemu kmetu okoli 20 milijard škode v enem samem letu. To smo povedali samo mimogrede, zato, da se vidi, da je silekoproj poljedelstvo v resnici steber državnega gospodarstva, kakor ostane tudi neomajna resnica, da pomenita varčnost in skromnost najsigurnejši kapital vsakega naroda.

Glavno, kar smo mislili povedati, je to, da je treba v zadnjih dneh zabeležiti lahko izboljšanje oziroma omilitve gospodarske krize po svetu. Ne ve se sicer še s popolno sigurnostjo, dali ta omilitve pomeni začetek zopetnega dviga ali vsaj normalizacije svetovnega gospodarstva, vendar sodijo strokovnjaki s precejšno verjetnostjo, da bi to izboljšanje utegnulo pomeniti več kot samo hipen in slučajen pojav. Sicer ne more biti nobenega dvoma o tem, da krize ne bodo prenehale, dokler bo gospodarstvo slonelo na vellekapitalizmu, pač pa morejo nastati večji ali manjši odmorji, ki pomenijo dobo gospodarske prosperitete, katera seveda ne more nikoli odpraviti ogromne razlike med življenjskim standardom vellepodjetnika in proletarca. Ker pa naš namen danes ni filozofirati, hočemo podati sliko današnjega položaja, ki kaže nekatere znake izboljšanja krize:

V Parizu se namreč danes takozvani gospodarski krogi dobre volje. To veselje je povzročila vest, da je Banca d'Italia znižala diskontno mero od 7 na 6%. To kaže vsaj na izboljšanje valutarnih razmer, ako že ne na kaj drugega. Vemo, da se je denarna katastrofa sveta začela 19. septembra lanskega leta, ko je angleški funt izgubil svojo zlato pariteto. Takoj so velike banke skušale vzeti v roko kapitalni trg, da preprečijo ali vsaj omilijo nevarnost popolnega poloma. To je imelo za posledico, da se je kurz denarja splošno podražil. Banc of England je takoj znižala svoj diskont od 4,6 na 6%. Sedele so vse ostale banke in 15. oktobra 1931 je newyorška Federal Banc znižala diskont od 3 na 3,5.

Na ta način je finančni svet hotel disciplinirati denarni trg. Toda nepričakovano je London s čudovito potrpežljivostjo in vztrajnostjo izboljšal funt, tako da je nastala potreba, da se vrne kreditu zopet nekoliko elastičnosti. Bilo je tem bolj potrebno, da se gospodarstvenikom denar nudi bolj poceni, ker se je morala Angleška banka na vsak način izogniti nevarnosti zopetnega prehitrega dviga funta.

Dne 18. februarja letošnjega leta je angleška banka svoj eskont znižala od 6 na 5%, en teden pozneje pa že na 4,5%. Temu so sledile analognе odredbe drugih bank. Predzadnja v vrsti bank je bila Švedska narodna banka, ki je kakor norveška znižala diskont za pol točke. Sicer je to bilo pred Kreugerjevimi polomom, toda ta katastrofa ni mogla preprečiti nadaljne stabilizacije denarnega trga, ki se opaža na vsem svetu. Ne da se tajiti, da stojimo pred splošnim izboljšanjem valutarnih razmer.

Opažajo se že tudi nekatere posledice tega. Nekatere sirovine kažejo namreč že gotovo stabilizacijo in celo majhen dvig svojih cen. Kovine so skoro že vse stabilizirane in isto se opaža že pri konoplji, lanu, kakau ter drugih važnih sirovinah. Dvig funta je pojav, kojega važnosti ni treba še posebej naglašati. Treba je pomisliti, da je angleška valuta bila vedno veliki regulator svetovnega trga. Če gledamo stvari objektivno brez prevelikega pesimizma in brez preraznatega optimizma, moramo reči, da se zdaj, kakor da bi svetovno gospodarstvo bilo na poti ozdravljenja. Denar se bo stabiliziral. Funt se oživljal in cene sirovin ne padajo več. Gospodarstveniki pa opozarjajo tudi na to, da se zaloge blaga začnajo počasi zmanjševati. Pa saj je padanje konsuma doseglo v resnici že točko, ki se ne more več navzdol prekopirati. Zaradi tega upajo, da se bo izboljšal kmalu tudi delovni trg in da se bodo pridne roke tolikih milijonov zopet zaposlile, s čimer bi izginil najopasnejši pojav današnje gospodarske krize, to je brezposelnost.

Moderni gospodarski mehanizem bo torej zopet začel gladkeje teči — če omenjena znamenja niso varljiva seveda. S tem pa vprašanje nikakor ne bo rešeno. Korenina sedanji gospodarski krizi, ki ni noben prehodni pojav, ampak se bo, ako periodično ponehava, vnovič pojavljala s tem večjo silo in v tem večjem obsegu, ni kakega tehnično-produkcijskega ali tehnično-finančnega značaja, ampak je socialna in v svoji zadnji korenini moralnega značaja. Dokler se ne zamenja sistem, ki producira za dobiček enega razreda mesto za zadovoljevanje razumnih potreb vsakega člena človeške družbe, tako dolgo ni misliti na gospodarstvo brez kriz, socialnih pretresljev in katastrof. In dokler državniški ne bodo nastavili sekire na korenino današnjega družabnega zla, na vellekapitalizem ter se bodo tolažili z zvonovi pojavljajoč se prosperiteto in na spovratak dobre konjunktore, tako dolgo na resnično in trajno ozdravljenje moderne družbe in njenega gospodarstva ni misliti.

Dunajska vremenska napoved: Hladno, izpremenljivo vreme bo trajalo dalje.

Zagrebska vremenska napoved. Oblačno, spremenljivo, precej stalno, vetrovno in hladno. Oblačnost bo naraščala.

Nov boj med Anglijo in Irsko

De Valera že draži Angleže — Ti grozijo z lakoto

London, 22. marca. Vlada sama, kakor tudi angleško javno mnenje sledita razvoju dogodkov na Irskem s čedalje večjo pozornostjo. V Dailu Eireannu, to je v irskem parlamentu se je skušal De Valera izogniti košljivemu vprašanju prisega irskih poslancev angleškemu kralju z dvournimi izjavami; toda ekstremistična struja v republikanski stranki, ga je prisilila, da je zavzel jasno stališče in da je pozneje časnikiarjem izjavil, da bo njegova vlada prisego angleškemu kralju odpravila. Finančni minister MacEnte je v poslanski zbornici dejal, da bi se državni proračun zelo razbremenil, ako bi Irski ne bilo treba več plačevati 3 milijonov funtov, ki jih mora finančni minister vsako leto odšteti Angliji kot odškodnino za razlastitev angleških grofov na Irskem. Teh izjav ne smatrajo v Londonu za oficijelne, ker niso bile službeno potrjene; poleg tega finančni minister sam se ni upal določiti izjaviti, da Irska ne bo plačevala te anuitete za razlastitev. Ne v prvem ne v drugem vprašanju ni bila angleška vlada uradno obveščena; radi tega se ne vodijo med Dublinom in Londonom nikaka pogajanja v tem pogledu. S svojimi izjavami je De Valera imel očitno namen izzvati angleško vlado, kakor tudi angleško javno mnenje, da se izjavita glede teh vprašanj.

Londonška vlada je na eni izmed zadnjih sej razpravljala o novem položaju na Irskem. Zato sklenjajo, da so bile izjave finančnega ministra Nevilla Chamberlaina na sestanku konservativcev

v Birminghamu podane sporazumno z vlado. Angleški tisk ocenjuje te izjave kot resno opozorilo De Valera. Neville Chamberlain je izjavil, da ne more biti nikakega dvoma o stališču angleške vlade, ko gre za vprašanja, ki jih smatra Anglija za definitivno rešena v formalnih pogodbah z Irsko. Finančni minister je dodal, da tvori vprašanje prisego angleškemu kralju bistveni del irske ustave, ki je bila sestavljena sporazumno z Anglijo; vsekakor smatra vlada vsa ta vprašanja za silno resna.

Večina angleškega tiska odobrava stališče vlade, da je namreč sedanje razmerje med Anglijo in Irsko urejeno na podlagi bilateralne pogodbe, ki je Irsko ne more prekršiti, ne da bi s tem pojedila dano besedo; tudi Angliji gre beseda v tem vprašanju. Angleški tisk meni, da bi na Irskem izbruhnila zopet državljanska vojna, ako bi skušal De Valera izvesti popolno ločitev od Anglije in odpraviti prisego angleškemu kralju, ker se velike množice Ircev nikakor ne marajo odpovedati časti angleških državljanov. Odpoved finančnega dogovora glede plačevanja odškodnine za razlastitev pa bi silno škodovala irski državi in zelo poslabšala trgovinske odnose med obema narodoma, ker bi prišla Irsko na glas, da ne izpolnjuje svojih obvez. »Daily Telegraph« gre celo tako daleč, da grozi z bojkotom irskih kmetijskih pridelkov v primeru, da bi De Valera hotel izvesti svoje naklepe.

Brezdvomno je položaj De Valera zelo težak.

Za ministrskega predsednika je bil izvoljen z 81 proti 68 glasovom, to je s 13 glasovi večine; toda do te večine so mu pripomogli tudi laboristi, ki nikakor ne marajo prelomiti zvez z Veliko Britanijo. Boj z Anglijo, ki lahko zapre vrata irskemu blagu, bi bil v času gospodarske krize lahko usoden zanj. Dovolil je popolno svobodo komunistom, dovoljena je tudi iregularna republikanska armada in danes še ni gotovo ali so bili ti vladni sklepi resnično v interesu javnega miru. Gospodarska stiska, ki bi jo imel za posledico boj z Anglijo, bi brezdvomno pospešila razvoj ekstremističnih organizacij, to je organizacij nerada. V času svetovne gospodarske krize Irski gotovo ne kaže, izločiti se iz velikega angleškega imperija. Zato je verjetno, da bo predstavnik Irske tudi na vse-angleški konferenci, ki se bo vršila to poletje v Ottavi, nastopil mnogo bolj umerjeno, kakor napovedujejo irski listi. V Ottavi pojde za to, ali naj se osnuje na podlagi prednostnih carin za ključne gospodarski blok, h kateremu bi pripadala Anglija s kolonijami in dominijoni. Republikanski listi napovedujejo, da se Irsko ne bo dala vidjeti v ta blok, ker hoče ohraniti popolnoma svobodne roke. Tudi notranji politični položaj na Angleškem je za De Valero neugoden, ker so dejansko na vladi konservativci in čedalje bolj pridobiva na tleh imperijalistično gibanje. Tako se je tudi v Indiji pokazalo, da prakticira Velika Britanija v imperijalnih zadevah politiko krepke pesti.

Vabilo na konferenco v Innsbrucku

Kdo je vablien — Program konference

Dunaj, 22. marca. tg. Povabilo mednarodne trgovinske zbornice na konferenco v Innsbrucku od 16. do 24. aprila je bilo sklenjeno 11. marca na seji Sveta mednarodnih trgovinskih zbornic v Parizu ter je bilo poslano narodnim odborom v Nemčiji, Avstriji, Angliji, Franciji, Madjarski, Italiji, Poljski, Romuniji, Češkoslovaški in Jugoslaviji, obenem pa tudi trgovinskima zbornicama v Sofiji in Varni, da pošlita svoje opazovalce. Izvršni odbor je izdal priporočila, ki predvidevajo vse možnosti gospodarskega zblizanja, in sicer dvostranske pogodbe, v katerih se dovoljuje preferenca od ene strani (bodisi za gotove skupine blaga ali za ves import), ali reciprocitete pogodbe (ravno tako za posamezne skupine blaga ali za ves import), dalje pogodbe za določene kontingente, za dvostranske prednostne pogodbe v okvirju gotove skupine, mnogostranske pogodbe in končno carinske unije brez vmesnih ali z vmesnimi carinami.

Poljska želi sode'ovati

Varšava, 22. marca. tg. Ker je bila Poljska obveščena o Tardieujevem načrtu šele po drugi roki, se Poljska sedaj tembolj prizadeva, da naknadno pridobi vpliv, ter se zunanji minister Leski s svojim stalnim državnim tajnikom polkovnikom Backom pogaja v Parizu za modifikacijo Tardieujevega načrta v smislu poljskih potreb. V poučenih krogih se naglašja, da je Poljska preve-

lika in da je gospodarsko-geografsko interesirana na premnogih straneh, da bi mogla biti udeležena pri donavski federaciji, na drugi strani pa je zopet njena zunanja trgovina preveč zapletena v gospodarstvo na Donavi, tako da ne more brez interesa gledati, kako se ta položaj razvija. Njen uvoz iz Madjarske, Avstrije, Češkoslovaške, Jugoslavije in Romunije je še pred letom krize 1931 znašal 15% vsega uvoza, izvoz pa je znašal 25 odst. Zato zahteva Poljska, da se ji prizna enak vpliv kakor Nemčiji in Italiji.

Anglija bo pomagala

London, 22. marca. AA. Times priobčjuje uvodnik o gospodarskem dvigu srednjeevropskih držav. List pravi, da je težko izločiti politične naklepe iz načrtov, ki se tičejo podonavskih držav. Jasno pa je, da bo Anglija praktično sodelovala pri vsakem načrtu, ki bo slonel na zdravih finančnih in gospodarskih načelih in ki ne bi služil političnim ciljem. Načrt o gospodarskem dvigu podonavskih držav je odvisen od dobre volje Anglije, ki bo morala žrtvovati neke svoje koristi in interese, ki so posledica načela o največji ugodnosti. Anglija bo morala takisto podeliti razne kredite vsaj dotlej, dokler bo sprejet načrt o preferencialnih tarifah. Eno in drugo pa je odvisno od podrobnih načrtov in zdravih trgovskih dogovorov na široki mednarodni podlagi.

Hitler se pritožuje

Berlin, 22. marca. V neki stranski ulici je prišlo do spopada med narodnimi socialisti in komunisti. Lokali obeh strank se nahajajo na neprotivni strani in komunisti in hitlerjevci so se streljali čez cesto. Pri tem je bila ranjena v roko neka gospa. Kmalu nato je vdrla v lokale narodnih socialistov policija in napravila preiskavo. Našla je 3 nabasane revolverje. Aretiranih je bilo 10 narodnih socialistov.

Veliko pozornost je zbudil najnovejši maneuver osrednjega vodstva Hitlerjeve stranke. Vodstvo je namreč vložilo pri državnem pravdnstvu tožbo proti pruski vladi, češ, da so zadnje preiskave proti hitlerjevciem in zaplenbe dokumentov v lokalnih stranki protustavni. Stranka zahteva, da ji pruska

vlada takoj vrne zaplenjene listine. Nadalje zahteva Hitler, da se razveljavi odredba pruske vlade, ki prepoveduje narodnim socialistom vstop v državno službo. Osrednje vodstvo stranke zagotavlja v svoji vlogi, da je narodna socialistična stranka strogo legalna in da se v boju poslužuje samo sredstev, dovoljenih po zakonu.

Berlin, 22. marca. AA. Danes se je začelo velikončno politično premirje.

Berlin, 22. marca. AA. Kanceler Bruening je konferiral z g. Severingom zaradi ukrepov, ki bi jih bilo treba storiti proti Hitlerju.

München, 22. marca. Z Bavarske policije je danes prepovedala izhajanje glavnega Hitlerjevega organa »Völkischer Beobachter« do 26. t. m.

Vojske na vzhodu je konec

Nemiri v Mandčuriji

Tokio, 22. marca. AA. Po brezčasnih vesteh iz Čangčuna je pri večeršnjih bojih blizu Nanhutaja med japonsko pehoto in neredno kitajsko vojsko padlo 13 Japoncev, 15 pa ji je ranjenih. Kitajska neredna vojska je izgubila 50 ljudi.

Kitajska neredna vojska razvija živahno delovanje na več krajih in je med drugim napadla železniško postajo Alun južno Čangčuna ter razdejala železniško progo.

Nov ameriški rekord

Washington, 22. marca. Ako ne bo država našla novega kritja, bo znašal primanjkljaj v državnem proračunu dve milijardi in pol dolarjev ob zaključku finančnega leta; lansko leto je znašal primanjkljaj 903 milijone dolarjev. Dohodki iz dohodninskega davka so znašali doslej 96 milijonov, lansko leto 88 milijonov. Finančno leto se zaključuje 30. junija, zato se vlada na vso moč trudi, da bi prodrla z novim davkom na prodajo blaga. Temu predlogu se protivijo poslanci obeh strank in zahtevajo, naj se raje uvede davek na velike dobičkarje.

Ciklon v Ameriki

Newyork, 22. marca. AA. Pri strašnem ciklonu, ki je divjal v južnih državah Alabama, Tennessee in Kentucky, je našlo smrt 71 ljudi, številno ranjenih pa je še mnogo večje. Veliko ljudi je ostalo brez strehe. Mesto North Port v državi Alabama je ciklon popolnoma razdejalo. Reševanje žrtev je tem težje, ker se je po ciklonu vliel silen naliv.

Ponarejevalci mark

Berlin, 22. marca. AA. V Stuttgartu so prijeli sedem ponarejevalcev denarja. Večino teh so tvorili brezposelni litografi. Ponarejevalci so dozdaj izdelovali 8 in pol milijonov mark. Ponarejali so novčance po 100 mark. Redarji so pri ponarejevalcih zaplenili 150.000 mark.

Reforma berlinske borze

Berlin, 22. marca. tg. Oficijelne objave kurzov na berlinski borzi se bodo začeli zopet od torka dalje, če bo komisija, ki je bila določena za sestavo programa o reformi borznega poslovanja, do tedaj končala svoje delo. Tako se čuje, da bodo z oficijelnega borznega lista črtali 50 do 100 vrednosti, tako n. pr. ruske papirje in ves mrtvi balast. Nameravajo tudi določiti notacijo posebnega začetnega, enoletnega in končnega kurza. Zaenkrat prepovedana terminska kupčija pa bo dovoljena zopet najpozneje v enem mesecu.

Pogajanja med vlado in Trboveljsko

Belgrad, 22. marca. I. Med kraljevsko vlado in Trboveljsko premogokopno družbo so se vršila te dni pogajanja za večjo nabavo premoga za državna podjetja. Državne oblasti so postopale lojalno ter so zahtevale od družbe, naj napravi tudi TPD potrebne žrtve za svoje delavstvo. Pogodba s TPD še ni sklenjena zaradi pretiranih zahtev Zveze rudarskih podjetnikov, zlasti Matejčica. Ministrstvo za železnice zahteva, da se cene premoga znižajo v skladu s cenami živilskih potrebščin. Podjetniki bi radi to zvalili na delavce in predlagajo, naj ostanejo iste cene ko lani. Pogodba ni podpisana niti za april.

Due novi komisiji

Belgrad, 22. marca. AA. Z odlokom ministra za gozdove in rudnike se ustanovita v ministrstvu za gozdove in rudnike dve stalni komisiji za poučevanje vseh vprašanj upravnega in strokovno-tehničnega tečaja.

V upravno-pravno komisijo so prišli generalni direktor kot predsednik, pomočnik generalnega direktorja kot predsednikov namestnik in član; načelnik upravnega oddelka, načelnik oddelka za pozgodovanje krasa in goličav, načelnik t.h.i.e. oddelka, šef personalnega oddelka, šef pravnega oddelka in šef oddelka za statistiko.

V strokovno komisijo so prišli: generalni direktor kot predsednik, pomočnik generalnega direktorja kot predsednikov namestnik in član; načelnik oddelka za eksploatacijo gozlov, oddelka za privatne in občinske gozdove, oddelka za ureditev hudournikov, in šef oddelka za takasacijo, grablenega oddelka in pravnega oddelka.

Liška proga pod snegom

Zagreb, 22. marca. Z. Na železniški progi Split — Zagreb vladajo še vedno silni viharji, zlasti okrog Zrmanje. Preteklo noč je bil vihar tako močan, da so snežni zameti zasuli plug. Močni vetrovi stalno prinašajo nov sneg in potrebno bo najmanj dva dni tepega vremena, če se bo hotelo doseči vsaj zasilen promet. Najhuje pri tem je, da bo najbrže promet z Dalmacijo za velikonočne praznike prekinjen.

Veliko delavsko zborovanje na Jesenicah

Župan Žabkar in župnik Kastelic poročata o svojem posredovanju v Belgradu

Jesenice, 22. marca.

Danes ob 3 popoldne so se v Kerkovem domu na Jesenicah veliko zborovanje delavstva, katerega se je udeležilo okrog 1000 ljudi. Ves šod, katerega je otvoril župnik Kastelic, podpredsednik skupine kovinarjev Jugoslovanske strokovne zveze, je podelil izredno murno in je pričal o splošni in preudarnosti jeseniškega delavstva. Zborovanje je pozdravil g. župan Žabkar in g. duh. svetnik Kastelic, glavnega obratnega zaupnika, tovarisa Mohorič, tehnička Jugoslovanske strokovne zveze Rozmana, zastopnika oblasti in zastopnike čopisov. Šod je bil skladen z namenom, da tako g. župan Žabkar kakor tudi g. duh. svetnik Kastelic poročata o uspehih svoje intervencije v Belgradu, tovarisa glavni zaupnik Mohorič pa o trenutnem položaju v tovarni.

Uvodoma je g. župan Žabkar poudarjal, da je njega kakor tudi g. duh. svetnik Kastelic gnala v Belgrad skrb za jeseniško delavstvo in prebivalstvo. V Belgradu sta bila povsod prijazno in z razumevanjem sprejeta. Bila sta pri finančnem ministru, dalje pri ravnatelju Narodne banke in predsedniku vlade, kjer je bil sprejet generalni inšpektor. Izročila sta tudi pisemno spomenico Nj. Vel. kralju. Bila sta tudi pri slovenskih poslancih in senatorjih. Sama sta se udeležila tudi senatnega seja, na kateri so na njuno pobudo razpravljali tudi o položaju Jesenice. Obiskala sta tudi slovenska ministra gg. Kramerja in Pučila.

Že njim je govoril g. duh. svetnik Kastelic, ki je podrobneje obrazložil ves potek intervencije pri posameznih funkcionarjih vlade. Tudi on je navajal, da je imel vtis, da je centralna vlada po njihovi intervenciji odločno na stališču, da jeseniško tovarno ne smejo prenehati z obratom med nobenimi pogoji. Vlada, oziroma Narodna banka, bi bila pripravljena dati tudi zahtevano posojilo 30 milijonov dinarjev Kranjski industrijski družbi, če ta da zagotovilo, da se potem podobni slučaj, kakšen je bil sedanj, ne bodo ponavljali, da bo torej celokupno delavstvo vseh obratov zagotovljeno za nepretrgano delo. Vlada je še isti večer, ko sta onadva prišla v Belgrad, sklicala skupno ministrsko sejo, na kateri so obravnavali vprašanje Jesenice. Nadležna sta gospoda posredovala tudi za to, da se delavstvo za čas, dokler se ne vzpostavi celotno delo, preskrbi zasilna prehrana. Dobila sta zagotovilo, da se bo iz javnih sredstev dalo, kolikor bo mogoče. Na njihno

prizadevanje sta se ustanovila tudi dva odbora, katere funkcije imajo prebivalstvo trajno zaposlitev jeseniške industrije in jo zavarovali pred inozemsko konkurenco.

Izvajalca g. župana Žabkarja, kakor tudi g. duhovnega svetnika Kastelica je delavstvo poslušalo z napeto pozornostjo in jo večkrat aplavdiralo. Žalo je govoril glavni obratni zaupnik delavstva, tovarisa Mohorič. Pojasnjeval je položaj, ki vlada sedaj v tovarni. Povedal je med drugim, da je tovarna zaprosila zastopnike delavstva, da ji dovolijo v tovarni reparaturna dela in izvoz. Delavstvo je na to pristalo pod pogoji, da se čimprej prične razpravljati o njihovem memorandumu, katerega so, kakor znano, poslali na predsedstvo KJ.D. Ko se bo g. Westen vrnil iz Belgrada, se bodo ta pogajanja takoj začela. Kakšni bodo uspehi pogajanj, na katera se delavstvo pripravlja v vsi vestnosti pri sestavi nove kolektivne pogodbe, se do sedaj ne more ničesar preročevati, ker je splošen vtis, da tovarna za delavstvo nima ne časa ne smisla. Tovarna je glavnemu obratnemu zaupniku sporočila, da grede nekateri delavci lahko delat težaška dela k elektrarni v Zasipu, kamor bi se morali seveda vsako jutro voziti tja in zvečer nazaj. Plača pa je tako minimalna, da se je priglasi za to delo samo osem delavcev in še od teh so se trije vrnili na Jesenice nazaj iz Zaslje, da je delo v tako težkem letenu, da se sploh ne izplača, ker delavci na obliki in obutvi utrpijo več škode, kakor pa zaslužijo.

Za bilim je govoril tajnik Jugoslovanske strokovne zveze, tovarisa Joško Rozman, ki je poudarjal, koliko važnosti je v teh dneh skupen nastop delavstva in brezpogovorna disciplina, kakor je kaže ravno jeseniško delavstvo. Naj delavstvo tudi za naprej vztraja na tej svoji poti in si tako zagotovi končno zmago.

Tov. glavnemu obratnemu zaupniku in tajniku Jugoslovanske strokovne zveze je delavstvo prihrjevalo z živahnimi aplavzi. Dnevni rod shoda je bil s temi poročili izčrpan. Predsednik, tov. Pučič je po ponovno zahvalil vsem govornikom, zlasti g. županu Žabkarju in g. duhovnemu svetniku Kastelicu za njuna izvajanja in njuno posredovanje. Tudi on je pozival delavstvo k najstrožji disciplini in vzornemu redu. Prosil je tudi zastopnike čopisov, naj poročajo o zglednem zborovanju samo čisto resnice. Končno se je zahvalil vsem zborovalcem in zaključil shod.

Položaj kovinske industrije na Slovenskem

Ljubljana, 22. marca.

Dne 14. marca se je vrlila v Delavski zbornici anketa o položaju v kovinski industriji na Slovenskem. O tej anketi smo že poročali. Iz uradnega poročila posnetijmo sedaj sledeče podatke:

Stanje tovarn

Kranjska industrijska družba na Jesenicah odputi s 15. marcem 2116 delavcev; Goriška je klarna dela 4 dni v tednu s 316 delavci; tovarna Store dela 4 dni v tednu z 237 delavci; Zvezarna Muta dela 4 dni v tednu s 110 delavci; dva obrata počivata, dva obrata pa sta le delno zaposlena; Kovina: Maribor zaposluje normalno 280 delavcev, sedaj pa 80 z 32 urami tedensko; Tovarna bakra in medu, Slovenska Bistrica, zaposluje normalno 160 delavcev, sedaj obratuje deloma (2 obrata) s 115 delavci; Tovarna Westen, Celje, zaposluje normalno 1400 delavcev, sedaj dela 3-4 dni v tednu z 900 delavci; Cinkarna v Celju zaposluje normalno 380 delavcev, sedaj obratuje 3-4 dni v tednu z 267 delavci, od 9 peči pa sta samo dve v obratu; Strojne tovarne in livarne v Ljubljani zaposlujejo normalno 420 delavcev, sedaj delajo le 4-5 dni v tednu; »Saturus«, Moste, zaposluje normalno 490 delavcev, sedaj 400, namerava pa delovni čas skrajšati na pet dni v tednu; Tovarna verig d. d. v Lescah zaposluje normalno 115 delavcev, zaradi nedostajanja naročil pa namerava delovni čas skrajšati; Električna tovarna KID Dobrava zaposluje normalno 450 delavcev, sedaj le 70. Delo nameravajo ustaviti popolnoma; Zebjarska zadruga Kropa, ki je zaposlovala 1. 1929. 265 delavcev, je odputila skoro vse delavstvo in jih zadržala le še 60.

Z delavstvom izgublja zaslužek tudi večje številno obrtnikov v prizadetih krajih.

Prehrana jeseniškega in kropskega delavstva

Najtežje je vprašanje prehrane delavstva na Jesenicah, kjer obrati popolnoma počivajo in kjer je število nezaposlenih največje.

Po statistiki delavskega zavarovanja preživlja tovarna na Jesenicah neposredno 5423 oseb in sicer 2133 delavcev in tovarni, nameščencev, 1350 žen in 1929 otrok. To prebivalstvo potrebuje za samo prehrano, kurjavo in razsvetlavo ca. 1,2 milj. dinarjev na mesec. Potrošnja živil od strani delavstva KID se da konkretizirati za razne predmete nekako tako-le: 7 vagonov moke ca. Din. 320.000, 7 vag. krompirja 70.000, 2200 kg riža 22.000, 1200 litrov olja 21.000, 500 kg masla 7500, 70.000 l mleka 170.000, 11.000 kg sladkorja 165.000, 3000 kg soli 120.000, 11.000 kg mesa ca. 110.000 Din; skupaj ca. Din 897.500.

Za Kropo se potrebuje okrog eno desetino teh zneskov.

Ako bi hoteli podpirati jeseniško delavstvo po pravilniku za borze dela, ki predvideva povprečno podporo 15 dinarjev na delavca in dan, bi morali imeti na razpolago na mesec podpore 750.000 Din. Ta znesek je velik, četudi je jasno, da 15 Din na dan za prehrano rodin ni zadosti. Jeseniško delavstvo je zavarovano pri Bratovski skladnici, ki zbira prispevke za slučaj brezposelnosti šele nekaj mesecev. Bratovska skladnica ima na razpolago vsega skupaj v tozadevnem fondu nekaj nad 70.000 dinarjev. Dalje se je na anketi ugotovilo, da leže Jesenice na agrarno doela pasivnem okrožju, ki živi izključno od industrije, gozdarstva in lesne industrije in turizma. Tudi slednja dva pridobitna vira sta trenutno skoraj popolnoma usahnila.

Uvoz iz inozemstva

Na drugi strani je anketa ugotovila: Da so se oddale zadnji čas — sicer pod pogojem, da se donese investicijski kapital iz inozemstva — v naši državi inozemski kovinski industriji ogromna naročila. Gre za zgradbo treh železniških prog in mostov po firmah Battignolles, Losinger & Comp. in za investicije pri daljinskih elektrarnah in cementarnah Siffid in Dalmatene. Ta naročila obsegajo okrog 4000 vagonov

izdelanega železa. Ze en del teh naročil bi obvaroval domačo kovinsko industrijo katastrofalnega propadanja.

Anketa je ugotovila, da se je s temi pogodbami dovolilo uvazati v našo državo kovinske izdelke brez carine in po cenah, ki so višje od cen, po katerih nudi te izdelke naša domača kovinska industrija. Pri vsem tem pa niso podane niti vse garancije, da se bo prinesel kapital za te investicije res iz tujine. Za ostali domači trg je ugotovila anketa, da potrošnja vsled finančne krize, vsled krčenja privatnih in javnih kreditov, katastrofalno pada in da je računati s prihodnjim letom v najboljsem slučaju s 50 odst. normalne potrošnje.

Z ozirom na vse to je bila anketa mnenja, da so potrebni sledeči ukrepi:

Davek za pobijanje krize

1. V svrhu osiguranja prehrane je potreben takojšnji kredit v iznosu 500.000 Din. Za ta kredit je že zaprosila krajevna bratovska skladnica na Jesenicah pri Centralnem odboru za posredovanje dela v Belgradu. Ta kredit naj bi vračali paritetno podjetja in delavci.

2. Cenejša moka iz zaloga Privilegirane izvoznega društva, ki naj bi dala aprovizacijskemu odboru na Jesenicah moko po cenah za izvozno trgovino.

3. Oskrba industrijskega delavstva s cerealijskimi izdelki državnega kredita za prehrano pasivnih krajev.

4. Podpiranje brezposelnih kovinskih delavcev od strani banovine in socialnih zavodov.

V sličnih pravih naj se skusa osigurati prehrana v vseh ostalih obratih, ki bi popolnoma počivali.

Nujno potrebno je, da sodeluje pri oskrbovanju brezposelnih tudi država; zato se mora uvesti poseben davek za pobijanje posledic krize.

5. Ker je večina delavstva kovinskih obratov zavarovanih pri bratovskih skladnicah, je potrebno: a) da se raztegne pooblastilo čl. 47a finančnega zakona tudi na bratovske skladnice; b) da se spremeni čl. 47, 48, 49 in 50 pravilnika bratovskih skladnic tako, da reducirani kovinarji ne bi izgubili svojih pravic iz penzijskega zavarovanja; c) za časa redukcij naj plačujejo podjetja prispevke za bolniško zavarovanje.

Carine, krediti in delovni čas

6. V pogledu carinske zaštite anketa ne zahteva povišanja carinskih postavk. Obsoja pa samovoljna tolmačenja carinskih predpisov po carinskem uradničarju ter navaja kot eklatanten primer slučaj ocarinjenega trupca za Zvezarno Store kot polfabrikat, kar je za preteklo v nasprotju z dosedanjim veljavno prakso, ki se v vsakoletnih izkazih o vvozu objavlja. Brez predhodnega obvestila zainteresiranih ni dopustno, da se praksa samovoljno izpreminja. S takimi samovoljnimi spremembami — v tem slučaju je oškodovana tovarna za 4 mesečne delavske plače — se postavljajo kalkulacije na glavo in ustvarja kriza še tam, kjer bi se mogla sicer morda premagati.

7. V svrhu pozitivne domače kovinske industrije in produktivnega pobijanja nezaposelnosti je potrebno: a) pogodbe, sklenjene z inozemskimi družbami glede dobave kovinskega materiala (Battignolles, Dalmatene) naj se novelirajo tako, da bodo inozemske družbe dolžne izvršiti del naročil preko domače kovinske industrije. Zlasti naj bo zabranjeno uvažati carine prosje predmete, ki se izdelujejo v državi in naj se tozadevne določbe močnejše zakonah naknadno spremenijo. Ako ni mogoče doseči sporazumnih sprememb pogodb, sklenjenih z inozemskimi družbami, naj se spremeni poseben zakon. — b) S posebnim zakonom naj se osnuje zavod za financiranje industrije po vzorcih, kakor se je zveličal pri nas agrarni in finančni kredit in kakor so resile to vprašanje nekatere druge države.

8. Anketa je končno ugotovila, da je skrajšani

Sporazum med Italijo in Francijo

Uspeh angleške diplomacije

London, 22. marca. »Morning Post« piše v dopisu iz Pariza, v katerem se bavi z zadnjimi razgovori med Grandjem in Tardieuem glede francosko-italijanskega sporazuma, sledeče:

»Politični krogi so prepričani, da se je med Francijo in Italijo v principu že sklenil sporazum glede brodovja, ki ga je sveto formelital francoski ministrski predsednik.

Bistvo sporazuma obstoja, kakor ti krogi zatrjujejo, v tem, da si bosta francoska in italijanska mornarica v Sredozemskem morju popolnoma enaki, ladja za ladjo, med tem ko sme Francija imeti v zaščito svoje severne in severozapadne obali kakor tudi svojih kolonij brodovje, za katerega ne velja pariteta z Italijo.

Ker Italija nima nobenega interesa na Atlant-

skem oceanu in na francoskih kolonijah, katere ne ležijo ob Sredozemskem morju, pomeni sporazum taktično pariteto italijanskega brodovja s francoskim. Na ta način je italijanski prestiž, ki je tvoril največje oviro v prejšnjih pogajanjih, srečno varovan.

Obenem pa ta formula stvarno pomeni potrditev francoske teze in bo tvorila glavno bazo za pogajanja, ki so bodo začela med Italijo in Francijo tudi glede vseh ostalih vprašanj, ki so med tema dvema državama sporna.

Ta važna pogajanja se bodo, kakor zatrjujejo angleški politični krogi, začela v najkrajšem času. Ni treba poudarjati, da ima za začenjajoče se izboljšanje odnosov med Francijo in Italijo zelo velike zasluge angleška diplomacija.

Mali Trboveljčani v Belgradu

Velik uspeh njihovih koncertov

Belgrad, 22. marca. I. Trboveljski škričnik, kakor je »Slovenec« imenoval pevski zbor šolskih otrok iz Trbovelj, ki so prišli koncertirati v Belgrad, so odzvrgeti in pripravljajo se, da se vrnejo domov v svoje rudarske domove, ki so jim kljub vsem lepoti, ki so jo videli, najlepši kotiček na zemlji. Njihova dva koncerta, o katerih umetniških dovršenosti pišemo na drugem mestu, sta bila lep uspeh slovenske pesmi. Še večji pa je moralen uspeh, ki so ga otroci dosegli s tem, da so pokazali, kako naš narod, čeprav ga tarejo temna gospodarska in socialna bremena, čeprav temno vidi bodočnost pred seboj, ne klone in zna v svojih družinah vzdrževati ljubezen in usdanost do lepote slovenske pesmi. Časopisje poroča mnogo o Trbovelj. Slika jih v temnih barvah, toda iz oči teh rudarskih otrok je zasijal žarek neustrašenega optimizma, ki odlikuje vse naše delavstvo v največji metropoli industrijskega pridobivanja Jugoslavije.

Popoldanski koncert je bil namenjen šolski mladini, ki je napolnila dvorano narodnega gledališča. Kraljica Marija, pred katero se spošljivo klanja ves naš narod, je smatrala, da mora med te otroke s severa. Prišla je nepričakovano in z njo vsi trije mladi kraljeviči. Trboveljski otroci ne bodo nikdar pozabili tega petja pred kraljico Marijo in kraljeviči, ki so prišli med nje s preprosto, s katero so zavezavali erca jugoslovanske mladine. In da bi pokazala kraljica še bolj svojo materinsko ljubezen do teh otrok, je položila pri blagajni 10.000 Din. Mali princ je očarjal poslušalce to petje: »Mi smo pa od tam doma, kjer se solnce ne smejaš, in so ploskali tej deci kateri oči so bile obrnjene nepremično tja v smer, kjer je sedela kraljica Marija, prva mali naše domovine, obdana od svojih otrok, Belgrajska mladina, ki je v pevskem pogledu razvijena, je zbirno poslušala to ubrano petje, in ko se je razhajala, so posamezne skupine ponavljale melodije in besede pesmi, ki so jih ravnokar slišale.

Popoldanski koncert je bil praznik za otroke. Sever in jug sta v otroških srcih tonila v iskreni ljubezni. Mladina je po izvršenem programu priredila navdušene ovacije kraljici Mariji, ko je zapustila dvorano.

Kljub naporom popoldanskega koncerta so trboveljski otroci stali vsi sveži in pogumni na odru Kolaricve dvorane ob pričetku večernega koncerta. Ta koncert je bil namenjen odraslim. Pohvalno je in podpirati je treba, da se je slovensko prebivalstvo Belgrada udeležilo te prireditve polnoštevno. Zastopani so bili zares vsi sloji. Poleg njih je tvorila skupina »Obilice«, imponentno število poslušalcev, zlasti iz vrst akademikov. »Obilice« je nosil skoroda vsa bremena prireditve, in reči se mora, da jih je nosil z veseljem. Tudi ministrstva, kjer se je delala intenzivna propaganda, so bila zastopana po velikem številu višjega in nižjega uradništva. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je prišel osebo na prireditve, kateri je omogočil prispevek 12.000 Din iz razpoložljivih kreditov. Tudi prometno ministrstvo je poslalo načelnika Jedmenice. Pozornost je bila velika ter se je stopnjevala, ko so otroci pokazali, da znajo umetniško podajati.

Seja senata

Belgrad, 22. marca. Senat je danes dopoldne nadaljeval svojo sejo in se pripravlja na posebni debati državni proračun. Pod predsedstvom Pavelića je prišlo na vrsto ministrstva za trgovino. Ker je minister za trgovino in industrijo dr. Kramar, oboleva, ga je zastopal kmetijski minister dr. Juraj Demotrovič.

K specialni debati se je oglasilo veliko število senatorjev. Med njimi je govoril najpreje senator Atanazije Šola, ki je v svojem govoru zahteval, da se dovrši zgradba srednje tehnične šole v Sarajevu, za katero mora država prispevati še 3 milijone dinarjev. Nadalje je govoril o razmerah v svojem volilnem okraju in poudarjal, kako velikega pomena bi bila za dotične kraje šola za usnarstvo.

Senator Milan Popović je v svojem govoru rekel sledeče: »Naš proizvajalec nima polne moči, da se sam reši iz gospodarske krize, vsled česar je dolžnost države, da mu pomaga. Nadalje je govoril o svoji dunavski banovini in o nepravilni razdelitvi v njegovem okraju.

Nato je nastopil senator Ivan Hribar, ki je poudarjal težke razmere, v katerih živimo. Opozarjal je na težko stališče našega kmetja, za katerega dosedanje vlade niso storile ničesar, da mu pomagajo. Pohvalil je kmetijsko ministrstvo, ki je predložilo zakonski predlog mročni skupščini glede zaštite kmetja, glede višine obresti in prosti kraljevsko vlado, naj bi šla v tem pogledu kmelom povsod na roko. Nato je kritiziral naše konzulate ter rekel, da bi morali konzulati podlagati večjo pažnjo na lozemska tržišča, kjer bi se lahko boljše plasirali. Pozdravlja idejo ministra za trgovino in industrijo dr. Kramarja, ki hoče uvesti pri vseh naših konzulatih še posebne trgovinske atašeje. Predlagal je nato 10letni načrt, po katerem bi se izvedla naprednejša trgovsko gospodarska politika.

delovni čas povsod predpostavljati popolni obustavitvi dela.

Delavski zastopniki so zagovarjali skrajšanje delovnega časa pri nezmanjanih plačah, delodajalski zastopniki pa so ugovarjali, da je mogoče skrajšati delovni čas le pri sorazmerno znižanih mezdah.

Soglasno je bilo sprejeto mnenje, da v časih težkih kriz podjetja ne bi smela računati pri obratovanju na preblike in da bi ne smela ustavljati obratov, kjer gre le za kratkotrajne in zmajljive obratne izgube.

Delavski zastopniki so bili mnenja, da bi bila državna kontrola v svrhu ugotovitve upravičenosti ustavljanja obratov in zniževanja mezd spričo sedanje krize potrebna.

Vašega dopisnika so naprosili, da pove gospodom pri »caitengah«, da ne pozabijo pozdraviti iz daljnega Belgrada najpreje še starše, sestre in brate, potem pa vse stare in mlade Trboveljčane.

Danes so si trboveljski otroci v spremstvu belgrajskih prijateljev ogledali mesto, ki so jim pa ni pokazalo v najboljši luči. Sneg je še vedno naletal in ulice so bile bolj blatne kot pa njihove trboveljske ceste. Šli so na Kalimegdan in gledali živo in umazano Savo in Donavo. Zemuna niso skoraj nič videli. Obiskali so nadalje nekaj zavodov, ogledali so si nekatere trgovine, kjer so kupili tudi male skromne spominke. Tudi za zabavo je ostalo še časa, toda ne veliko, kajti nočijo bodo morali že nazaj proti severu. Ugrabili nam jih bo ponoči brzovlak, te naše slovenske slavčke, ta optimistični naraščajo našega slovenskega naroda iz črnih rudarskih revirjev, ter nam bodo zapustili spomin, kako naj ljubimo delo, kako naj si ohranimo usmiljeno in socialno srce in kako naj pri vsem težkem življenju ne pozabimo na slovensko pesem. Z Bogom, dragi otroci, hvala za vaš nauk in vaše spomine. Tukaj zapuščate same prijatelje, ki vas ljubijo.

Nato se je vršilo glasovanje in vsi senatorji so soglasno sprejeli proračun.

Sledila je razprava o proračunu ministrstva za gozdove in rudnike. Ekspoz je podal minister dr. Stanko Šibenik.

Za njim je govoril Toma Jaižbetič, ki je poudarjal nerentabilnost nekaterih rudarskih podjetij, pri katerih je država s svojim denarjem le delno udeležena. Naglasil je, da bi morala država bolj gledati na to, da bi postali ti rudniki bolj vir dohodkov za državo.

Govoril je še dr. Josip Šilović o gozdnih razmerah našega Krasa in zahteval sistematsko pogozdovanje goščav.

Za njim se je zopet oglašil Ivan Hribar, ki je govoril še o gozdnih razmerah v Sloveniji. Seja senata je bila nato zaključena in popoldne je prišlo na vrsto prometno ministrstvo. Ekspoz je podal resorni minister ing. Radivojevič.

Drobne vesti

Belgrad, 22. marca. I. Radi zadnjih redukcij, ki so bile izvršene po nprtu pri železniški direkciji v Ljubljani, se odpeljeta v Ljubljano v petek, 25. t. m., generalni ravnatelj državnih železnic ing. Šreprovič in generalni inšpektor Blagojevič, da na lieu mesta proučita to vprašanje.

Split, 22. marca. Ž. Jutri ob 9 zvečer priplove v Split jugoslovanski parnik »Prestolonaslednik Peter« z 200 belgijskimi politiki. Gostje si bodo ogledali Split in Solin, popoldne pa bodo priredili izlete v Šibenik in k izlizu Krke. 25. t. m. odpotujejo v Dubrovnik in Kotor.

Dessau, 22. marca. Ing. Junkersove tovarne za letala so morale rad krize in radi gospodarskih težkoč predlagati sodno poravnavo, dasi presegajo njihova aktivna pasiva za več kot 10 milj. mark.

Namesito venca na krsto umrle sopruge g. Poberaja Avgusta, učitelja v St. Vidu nad Ljubljano, je darovalo učiteljsko šentvitske narodne šole 180 Din za najbednejšo brezposelno rodino na Jesenicah. Denar je poslalo upravitelstvo narodne šole na Jesenicah, da ga izroči potrebni rodini za praznike.

Čuvajte se gripe in izpirajte večkrat na dan usta, grlo in nos s kozarcem vode, kateri ste dodali eno malo žlico Alge. Zvečer, preden gredite spat, masirajte telo s čisto Algo, kor Alga osvetože — Alga utrja. Telo postane odporno. Alga se dobiva povsod. Ena steklenica Din 14.—

Deputacija reduciranih železničarjev

Na banski upravi in žel. ravnateljstvu

Ljubljana, 22. marca.

Zadnje »Službene Novine« vsebujejo imena 285 železniških nastavljenec, ki so bili, kakor smo večer poročali, sedaj reducirani. To so vsi tisti, ki so bili nastavljeni po 1. marcu 1930. Prvih je prizadet tudi strojni oddelki, pri katerem je bilo reduciranih 35 nastavljenec, po večini vsi v Ljubljani (v kurilnici) ali v ljubljanski okolici.

Danes ob pol 11 dopoldne se je zglasila sedemčlanska deputacija reduciranih železničarjev iz Ljubljane, Maribora, Pragerskega, Zidanega mosta in Rakeka. Ker je gospod ban odsoten, gospod podban pa bolan, je deputacijo sprejel načelnik ban. sveta dr. Stare. Dr. Stare je deputacijo zelo prijazno sprejel in ji sporočil, da se je že informiral pri železniški direkciji o zadevi in težkem položaju. Sporočil pa je deputaciji, da bo banska uprava mogla težko kaj ukreniti, ker spadajo železničarji neposredno pod prometno ministrstvo in ne pod bansko upravo. Deputacija je izročila dr. Staretu spomenico reducirancev in ga opozorila na uradni list, ki vsebuje imena novo reduciranih nastavljenec. V dravski banovini, oziroma v področju ljubljanske železniške direkcije, je reduciranih več nastavljenec, ko v vseh ostalih direkcijah. Dr. Stare je v imenu banske uprave obljubil,

bil, da bo ta intervenirala pri prometnem ministru za zaščito družin železničarjev in da se bodo od reducirancev naprej nastavili družinski očetje. Obljubil je tudi, da bo banska uprava po svoji moči podprla pomožno akcijo železničarjev, vendar naj reduciranci v tej zadevi ne pričakujejo preveč, ker mora banska uprava predvsem podpirati druge brezposelne delavce, ki jih je zelo dosti.

Od 11 do 12 je bila deputacija pri železniškem direktorju dr. Borku. Ta je deputaciji izjavil, da mu je dobro znan težki položaj reducirancev, upa pa, da so bile redukcije izvršene nepristransko, uprava bo skrbela, da bodo takoj sprejeti vsi nastavljenec nazaj na delo, seveda ne več kot nastavljenec, temveč kot delavec. Na ta način izgube sicer nekaj let, vendar pa bodo imeli vsaj kosček kruha. Direktor je deputaciji očrtal še težak položaj države in železniške direkcije, ki je prisilil obe k redukciji delavstva. Podporni akciji pa železniška direkcija ne more prispevati, ker nima za to nič v proračunu. Obljubil pa je, da bodo od 300 reduciranih delavcev (poleg 285 reduciranih nastavljenec) sukcesivno nastavljeni v doglednem času vsi dnevnikarji in poročeni delavci. Kakor na banski upravi, tako je deputacija tudi železniškemu direktorju izročila primerno spomenico.

Strašna družinska drama pred sodiščem

Mati in sin obložen uboja očeta

Celje, 22. marca.

V ponedeljek se je zaključila pred velikim senatom ena najbolj tragičnih afer zadnjih let na teritoriju celjskega okrožnega sodišča. Obtožen je bil 32 letni rudar Anton Zagar iz Zdol. da je umoril 3. februarja t. l. svojega očeta. Z njim je bila obtožena njegova mati, žena ubitega, Ana Zagarjeva. Senatu je predsedoval predsednik okrožnega sodišča dr. Vidovič, votirali pa so dr. Premšhak, Levničnik, Tiller in dr. Brečko, obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Rus, obtožbeno je zagovarjal dr. Stepančič, obtoženko pa dr. Serneč.

Predzgodovina dogodka, o katerem je razpravljala senat, je žalostna. Ubiti Zagar se je poročil pred 35 leti z današnjo obtoženko. Nekaj mesecev po poroki je začel zanemarjati svojo ženo in začel razmerja z drugimi ženskami. Imel je več nezakonitih otrok. Poleg tega se je udajal pijančevanju in plačeval drugim, samo za domače mu ni bilo mar. Kadar se je vrnil pijan domov, pa se je razila njegova jeza nad ženo. Ko sta se mu kasneje rodila dva otroka Marija in današnji obtoženec Anton, se jima ni godilo nič boljše, marveč še slabše. Marija je postala vsled običajnega pretepanja slaboumna in zaradi tega sodno preklicana. Njegov sin Anton je prav tako po njegovi krivdi že iz šolske dobe pohabljen. Enkrat ga je na primer privezal na oreh in ga tolkel, dokler se ni naveličal. V takih razmerah pač ni čudno, da je prišlo do krvavega obračuna med sinom in očetom.

V sredo 3. februarja t. l. je odšel stari Zagar z doma ter se zvečer vrnil pijan domov. Pri večerji je prišlo do spora med očetom in sinom, ker mu je sin očital, da za druge ima denar, dočim ga za domače nima. Oče je planil po koncu, se zagnal proti sinu ter ga zagrabil za vrat. Sin je pograbil na tleh ležeče poleno ter udaril očeta z njim večkrat po glavi, toliko da se je rešil. Potem se je pa obrnil in hotel zbežati iz sobe, oče pa je skočil za njim in ga ponovno zagrabil za vrat, na kar ga je sin zopet udaril s polenom po glavi. Oba sta padla na posteljo, tako da je bilo videti, da bo oče sina zadušil. Takrat pa je priskočila mati, ki pravi, da je bila poprej ven zbežala in se v tem trenutku vrnila v sobo. Potegnila je očeta s sina, toliko da se je sin rešil.

Sin pravi, da ga je takrat popadla divja jeza, da se mu zdi, kakor da bi bil takrat obseden od hudice. Skočil je in pograbil stol ter začel udarjati po očetu. Nato ga je z nekim piskrom in nazadnje je razbil na njegovi glavi še steklenico. S tem je bilo končano. Oče je v teku noči umrl. Zdravniki so ugotovili kakih 30 udarcev na glavi, med njimi tri smrtne.

Zaradi tega dejanja je obtožil državni tožilec Antona Zagarja in njegovo mater Ano, da sta umorila očeta oziroma moža po zlemem preudarku in na okruten način. S tem sta zagrešila zločinstvo zoper življenje in telo po § 167, II. št. 1 n. Z. Zagar Anton priznava gori opisano dejanje, a zanika pa odločno, da bi mu bila mati kakorkoli pomagala in pa da bi bila oba dejanje skupno pripravila. Državni tožilec pa tega ne verjame, ker je skoraj nemogoče, da bi bil pohabljeni Anton svojega očeta,

ki je bil pravi hrust, sam nadvladal, zlasti ker se je po izjavah pri materi večkrat izrazila, da ne bo prej miru, dokler ne bo ta hudic enkrat hladena.

Zagovornik dr. Stepančič je predlagal, da bi preiskali obtožena na njegovo duševno stanje. Senat je po daljšem posvetovanju zavrnil. Državni tožilec je predlagal obsodbo v smislu obtožnice. Zagovornika pa sta predlagala prekoračenje silobrana oziroma, da se mora izključiti vsaj zrel preudarek in okruten način, ker je bil sin napaden od očeta, glede matere pa da se mora izreči oprostilna sodba, ker se njej ni mogla dokazati krivda.

Po kratkem posvetovanju je predsednik senata razglasil sodbo, ki je silno presenetila. Obtoženec Zagar Anton so obsodili na dosmrtno težko ječo s trajno izgubo častnih pravic z ozirom na naklep in na okruten način usmrtnice. Kot olajšilno mu je bilo priznано priznanje. Obtoženka Ana Zagarjeva so obsodili na 12 letno težko ječo in na trajno izgubo častnih pravic. V obrazložitvi je bilo rečeno, da sodišče sicer ni bilo točno prepričano o njeni krivdi, vendar pa da je zelo verjetno, da je sodelovala. — Oba zagovornika sta vložila priziv in revizijo.

Velik koncert v Trzinu

Trzin, 23. marca.

Koncert združenih pevskih zborov (Trzin, Lom in Kovor — 85 grl) je bil na Jožefovo za Trzin novost. Ze itak dobro izveščani trziški zbor je vsled te pomnožitve veliko pridobil na tisti masivnosti in izenačenju glasov, kar silno dvigne kvaliteto vsakega zbora. Dasi program ni mogel biti sestavljen iz bogznanja kako težkih in modernih skladb, vendar je po svoji pestri izbranosti nudil dovolj raznolikosti. Tudi prijetno menjava mešanih, moških in ženskih zborov ter narodnih in umetnih skladb je že naprej odstranilo nevarnost enoličnosti. Izmed novejših še malokje proizvajanih skladb so bili na programu Vodopivčev Knezov zet za mešani zbor, dalje pravi biser ženskih zborov troglavna Premrlova Mati ter Vodopivčeva izredno pečna Pevska koračnica. Izmed starejših je bil velika preizkušnja za gibčnost in izveščanost zbora Pavčičev Jezdec. — Pevcem se je v prvem delu poznala majhna vzmenjenost, ki pa je v drugem delu popolnoma minila. Vsi glasovi so bili prav dobro zastopani, vendar ni nobeden silil v ospredje. Nastavki so bili točni, če izvzamemo Svetkovo Ponte deli sospiri, pri kateri del zbora ni pravilno povzel dane intonacije, vsled česar se je pesem pela za en ton nižje in za to izgubila na učinku. Naravnost sijajno je podal zbor Pavčičev Jezdec, ki je vzbudil v dvorani veliko veselost po svoji šegavosti — g. pevovalca Planinšek je znal to zadeti — in ki je moral zbor ponoviti. Globoko sta učinkovali Bajukova Zalost in Premrlova »Mati«. Moški zbor je posebno posrečeno zapel Aljažovo Soči in narodno Ze rože evetjeto.

Ko se je pred zadnjo točko g. kaplan Zakrajšek v kratkem nagovoru spomnil trpečih Slovencev onstran meje, je zbor zapel še Flašmanov

sejo živce od čakanja in radovednosti vzbujenih ljudi.

Kmalu se odpro cerkvena vrata pod obokom, ki jih z ljubeznijo čuva. Pri teh procesijah pride zmeraj vodnik prvi skozi vrata. Velik križ iz srebra, želovine ali dragocenega lesa drži v rokah. Poleg njega stopata dva nosača; vsak ima srebrno, bogato okrašeno svečilo. Razviljo se bo čarobno razkošje. Izkaže se pa, da je prav radi tega, za neosebno, občo stvar uporabljenega razkošja vsa oseba, človeška stiska naravnost in prav potepana.

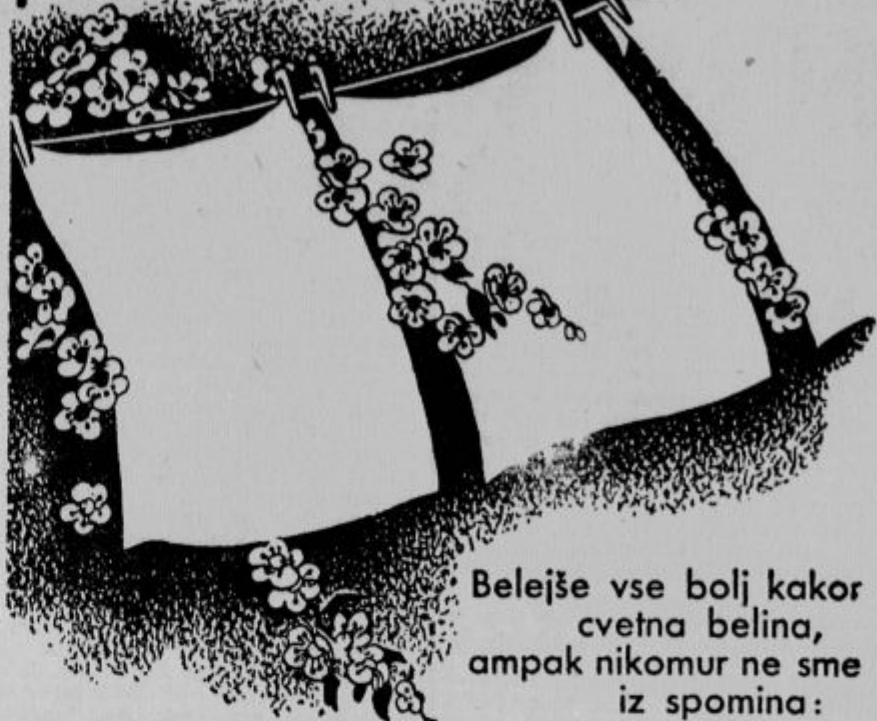
Dokaz temu so že nosači križa in oba nosača svetilk zraven njega. Ker to prav za prav niso ljudje, marveč so mumije, služabniki neke strahotne in nadčloveške usode. Od nog do glave so okomatani v kutah, in so pri tej procesiji beli, pri oni črni ali vijoličasti ali rdeči ali sivi. Čez obraz jim pada kapuca in njen neznanski roglič se dviga visoko nad glavo ko konica ogromne pozavne. Sledijo dolge vrste takih »Nazarencov«. V rokah držijo goreče sveče, ki jih podpirajo s pasom svoje halje. Iz okomatane obraza štrlijo le skozi rezo njih oči, v katerih se zrcali luč sveče, da je videti, ko da bi žarele krvave kaplje iz teh našimljenih obrazov. Njih noge drsajo v lesenih cokolah; časih so obute v lakaste čolne z zlatimi in srebrnimi zapankami. Oboje vpliva enako razdražljivo; lesene cokle radi šklopotanja; lakasti čolni radi nemirnega migotanja luči, ki podhrleja z njih.

Nato sledi banderonošec; vijoličasto, črno ali zeleno bandero s strahotno velikim križem zaplaval v ozračju. Spremljajo ga trobentači. Njih trobente so iz lesketajočega se srebra. Zametast obeke z zlatim našitkom ponihovan od njih. Spet sledijo nosači križev in vsi so strahotno okomatani, vsi tako podrsavajo. Tako tiho je vse, da je slišati prasketanje sveč.

Iz zlatega mrčar cerkvenega ozadja prihajajo vojaki v noši rimskih centurijev; prihajata z grbom okrašeni Veliki brat v predstojnikom bratov-

Schichtov

RADION pere sam

Belejšje vse bolj kakor
cvetna belina,
ampak nikomur ne sme
iz spomina:

- A. Rastopi Radion v mrzli vodi.
- B. Kuhaj v raztopini perilo 20—30 minut.
- C. Izpiraj perilo najprej v gorki, potem v mrzli vodi.

JR 8/32

in... belejšje

Elektrifikacija Savinjske doline

Mozirje, 20. marca.

Dne 17. t. m. se je vršilo v gostilni pri Fešti posvetovanje interesentov iz vse Savinjske in Zadrške doline od Sv. Petra do Ljubnega in Gornjega grada. Na dnevnem redu je bila elektrifikacija Savinjske in Zadrške doline. Zastopane so bile po svojih odposlancih vse občine naše doline.

Zborovanje je otvoril s pozdravom na navzoče član banskega sveta g. Gorjanc Matija. Posebno je pozdravil gospoda odposlanca banovine g. inž. Ruha. Nato je inel g. Gorjanc svoje uvodno predavanje. Navduševal je vse navzoče, da bi se vsi z dobro voljo oprijeli dela na elektrifikaciji naše doline. Ob koncu pa je zborovalcem polagal posebno na srce, da se moramo zavedati, da bomo morali dati odgovor potomcem. Odgovor pa more biti le tak, da smo mi res razumeli klic časa ter kovali naši dolini z elektrifikacijo srečnejšo bodočnost, če ne, potem pač nismo dorasli temu vprašanju ter smo obsojeni, da gospodarsko propademo, medtem ko bodo drugi napredovali. Nato je podal besedo g. inž. Ruha, ki nam je predložil strokovno plat elektrifikacije Savinjske doline. Razložil nam je, kakšne koristi bi nam bila dobro izvedena elektrifikacija; poudarjal, da bi se izboljšalo tudi gospodarsko stanje kmetijskega ljudstva. Razložil nam je tudi predzgodovino elektrifikacije Slovenije; pokazal razliko med elektrarno na kapitalistični podlagi in med banovinsko elektrifikacijsko akcijo. Prve iščejo dobiček direktno, medtem ko druga indirektno; s številkami nam je dokazal, koliko bi stal tok za posamezne obrate, koliko bi

Triglav s toliko točnostjo in gorkoto, da ga je moral ponavljati.

Koncert je pokazal, da je misel g. Planinška, prirejanja od časa do časa koncerte združenih zborov trziškega kola — kje so pa križe? — zelo srečna in želimo, da ta koncert ni bil zadnji. — Obenem je ob tej priliki trziški zbor proslavil 25letnico pevskega sodelovanja v cerkvi in društvu dveh članov: g. Lovrenca Hönlmanna in g. Janeza Zaleta. Prejela sta med koncertom za svojo zvestobo in vztrajnost iskrene čestitke od strani zbora in šopke nageljev. Čestitkam se tudi se tudi mi prisrečno pridružujemo.

stale investicije itd. Za kritje stroškov bi bilo najbolj primerno, ko bi to prevzeli posamezni kraji, oziroma občine.

Po njegovem referatu se je pričela živahna debata. G. inž. Ruha je na stavljena vprašanja kar sproti odgovarjal. Vsi zborovalci, katerih je bilo nad 100, so z zanimanjem in hvaležnostjo sledili govorniku. Po končnem razpravi sta se izvolila ožji in širši odbor, ki imata nalogo, da to koristno akcijo tudi izvedeta. V teh odborih so zastopane vse občine po svojih zastopnikih.

Pri slučajnostih se je oglasil k besedi zastopnik občine Polzele g. Turnšek, ki je predložil spomenico, katere bo odposlana na bansko upravo, da bo le-ta dovolila posestnikom vinogradnikom, da bi se lahko še nadalje gojila izabela, cepljena na ameriki podlagi. Prosil je navzoče, da se tudi ostale občine zavzamejo za to akcijo.

Nato je g. Gorjanc zaključil zborovanje.

Tatič in okradeni obsojena

Mlad tat je skupil

Ljubljana, 22. marca.

Pred malim senatom je bil danes nenavaden slučaj. Mladi Janezek, doma tam izpod Možaklje, je zadel na slaba pota in začel krasti. Dvakrat se mu je tatvina posrečila. Lani majnika pa se je splazil v neko trgovino ter začel etikati po raznem blagu. Pri svojem nepoštenem delu pa je bil zasačen. Zalotil ga je sin trgovke France. Ta je pograbil 1 m dolg železen drog in Janezka, ki je hotel pobegniti skozi okno, z vso močjo udaril dvakrat po levem stegnu tako močno, da mu je nalomil kost.

Janezek je pred malim senatom, ki mu je predsedoval s. o. e. g. Ivan Kralj, priznal in se kesal dejanja. Zaradi težke telesne poškodbe so obtoženi France se je zagovarjal, da je bil močno razburjen in da je mislil, da je v trgovini še več tatov. Zaradi tatvine je bil Janezek obsojen na tri mesece strogega zapore. France pa zaradi težke telesne poškodbe na 1000 Din denarne kazni ali 20 dni zapore. Ko ga je senatni predsednik vprašal, ali sprejme sodbo, je France izjavil: »Nisem s sodbo zadovoljen. Plačati moram, to ne gre! — Sodnik: »Boš te za prapile! — France: »Saj ga nisem prosil, da naj gre krast! — Sodnik resno: »Nimate pravice ga pretepati!«

oni čudni obliki, ki je tako stara ko zemlja.

To so majhni vzdihljaji z napevom. — SHIŠA jih ob vsaki priliki. Kmet jih prepeva pri delu, služkinja v hotelu jih prepeva pri ribanju stopnic iz marmorja ali opeke; na odrh varičtejev izražajo z njimi nedostojne burke; in tedaj jim pravijo flamencos. Sleherni si napravi sam besedilo, ki je v španščini prav lahko. Samo napev, ta posebna, melodiozna mešanica skoraj burkaste vedrosti in zategle, bolesne, a sladke muke je v poglavitnih črtah isti. Je milejši in veselejši ali svačanejši, kakršne so pač prilike. A je tudi praver ko ta zemlja.

Take pesmi vzdihljajev velikega petka, ki jim pravijo saetas, se med procesijo razlegajo žalostno bolešno in sladko. Nato spet zabuča mrtvaška godba. Liki strahovom se pomika spreved. Spet in spet se izraža sožitje. Po zapletenih ulicah gre spreved in skozi katedralo, v kateri je videti, ko da se stebri in oboki v vrtoglavi višavnosti izgubljajo v neskončnost. Še neznatnejši ko sicer se tu zadi človek sam sebi in strašen in obenem ču doviti je pogled na te spokorniške sprevoce, ki ro majo skozi katedralo.

Za veliki teden zgrajeni leseni stolp se dviga iz nežno opredeljenih stebrov štiri in trideset metrov visoko. Njegovi kipi upodabljajo prehod stare zaveze v novo zavezo in v stolpu je med žalo procesij izpostavljen Najsvetejši. Stodvajset srebrnih svetilk in tristo sveč ga razsvetljeje in razsvetljeje v nebeški čarobnosti povorce okomatanih postav. In ljudje iz več kot iz tridesetih fara gredo skozenj.

Brž ko nastopi jutranja svetloba, ki plane v mesto ko v grobnico, izginejo strahotne procesije kot prikazni in sanje. Zdaj se zaiskri andaluško solnčna luč in pobarva celo groblja s pisanimi barvami. Po cestah, ki so od kapelj sveč spolzka ko drsališča, začne vse veselo vriskati, plesati in piovati.

(Hans Roselieb, Spanische Wanderungen.)

Veliki teden

Grozota se približa s procesijami, ki prihajajo iz številnih cerkv in jih tvorijo verske bratovščine »Confradias«, ki izhajajo po večini še iz 15., 16. in 17. stoletja in so spomin na Maure. Te bratovščine so nekakša posredovalna občina. Vse leto služijo verskim obredom in skrbijo zanje. Po njih se vera udelevuje in je narodna, zakaj člani teh bratovščin so zastopniki vseh slojev. V procesijah, ki so na cvetno nedeljo, na pepelnico, veliki četrtrek in veliki petek zmeraj v mraku, in mimo tega na veliki petek še prav zarana, se razodeva njih najgloblji pomen. Najbolj te pa prevzame procesija na veliki petek zarana, ko je skoraj še noč.

Po ulicah, ki jih razsvetljeje luč svetilk in mesečine, so videti vse barve mrtvaške. Valovi množice, ki so že polni tega, kar bo prišlo, so bolj tiho ko sicer in sličejo romanju človeškega rodu, ki je smrti posvečen in večno nemiren. Mnogo tujcev je tu. Vsi hoteli so prenapolnjeni. Na tribunah posebnih trgov čakajo. Na balkonih, s katerimi je okraшено skoro sleherni okno, stojijo v gneči in so neznanosno radovedni, kakšen bo ta izredni in slavni prizor. Navdaja jih posvetna radost. A tudi oni so od nočne luči pepelnosti sivi in kmalu bodo drhtela tudi njihova srca. Ura je krog dveh ponoči. Množica se gnete na cerkvenem trgu pred staro cerkvijo, pri kateri spominja na Arabce še to in ono na stolpu ali na pristrskih. Krog in krog se vrstijo koloni, ki so okrašeni s palmovimi listi in z rožami. Vse je blede, vse je polno ljudi, ki niso nič manj blede. Ne govorijo glasno, samo mrmurajo. Sicer diši oziroma po pomarančah in cvetju rož, vendar je hladno in rezko in marsikak starejši človek zaigra to noč svoje življenje. Kar nekaj mlakavo je pa, ker je noč tako nevarna. Polna usode je. — Tedaj pretrgajo glasovi trobent strupeno ozračje, tu in tam, blizu in daleč, in pretre-

Ljubljana

Revnih mater veliki teden

Slike iz gneče pred socialnim uradom

Ljubljana, 22. marca.

Ne obljubija se vsakomur radost za veliko noč. Nad 4000 brezposelnih je sedaj v Ljubljani, okoli 900 družin je registriranih, ki so navezane izključno samo na javno podporo. Tem se ne obljubljajo lepi prazniki in bodo veseli, če si bodo mogli privoščiti vsaj kruha in malo toplote. Kdo od teh misli na kakšen priboljšek za praznike, ko si vsak želi, da vsaj o veliki noči ne bi bil lačen? In kdo na svetu ima več skrbi, kakor mati številne družine, ki že sedaj nima pol kile koruzne moke za polento, prazniki so pa pred durni?

Davi že pred 8 so zasedle matere, med katere so se pomešali tudi moški brezposelnosti, vse stopnišče na magistratu, ki vodi do vrat socialnega urada. Nad tri sto jih je bilo. Uradniki socialnega in drugih uradov v tem traktu magistratnega poslopja so si komaj priborili skozi to revščino pot do svojih sob. Gneča na stopnišču pa se je čimdalje bolj stopnjevala in ni ponehala vse do tedaj, dokler so sploh trajale uradne ure. Nekatere matere so prinesle kar otroke v naročje, da bi toliko bolj vzbudile usmiljenje na magistratu in da bi tem bolj gotovo dobile podporo. Drugih mater so se zopet njihovi otroci držali za krila in nestropno povpraševali: »Bomo kaj dobili, mama?« Vmes so godrnjali moški in poihem preklinjali krizo in slabe čase in brezposelnosti, sploh vse, kar jih sedaj sili, da morajo prosjati za golo življenje, mesto, da bi posteno prijeli za delo in si sami zaslužili kruh ter ne bi bili odvisni od volje magistrata ter pomožnih akcij.

Pred uradniki pa so se odigravali pretresljivi prizori. Uradniki sami so bili slabe volje: toliko revščine, skoraj vsakomur je treba verjeti, da je res potreben, saj se vsakomur bere kar na obrazu, da niti toliko nima za jesti, da bi se vsaj enkrat na dan nasitil. Vsakdo pa prigravja uradnikom: »Vsaj za veliko noč nas ne pustite stradati!« Uradniki pa so prisiljeni odgovorjati: »Prav radi, ljudje, toda kje naj vzamemo za vse, ko vas je na toliko? Pomožna akcija je izčrpana, proračun majhen in še ta okrnjen, kje naj vzamemo?« Uradniki, ki piše skromna nakazila za živila, se izvirje vzdih: »Da bi bil denar, v eni uri ste odpravljivi vsi, ki se dremate tu, v uradu, na stopnišču in doli v veži!« Ravnatelj socialnega urada pa pripomni po tistem: »Samo dva milijonca dinarjev več, saj to ni tako velika vsota in kako lepo bi vse leto mirno nakazovali vsem potrebnim v mestu vsaj najnujnejša živila, da ne bi ljudje stradali!« A kje naj

jih vzamemo?

V sobo se pririje mati: »Mož je že od jeseni brez dela, samostojen obrtnik je, zaslužka pa prav nobenega nikjer, sin se je sedaj vrnil od vojakov, tudi on ne zasluži prav nič, drugi otroci so še majhni, kje naj vzamem, da jim vsaj nekaj skuham?«

Česa je izučen sin?

Tega, česar oče če bi vedel, da beračim tu okoli magistrata za lonec živil, bi se od sramote vdril v zemljo. Na skrivaj sem odšla od doma in možka niti vedela ne bosta, kje sem vzela kosilo!« Zena dobi nakaznico za živila v vrednosti 50 Din. Morda bo trajalo to dva, tri dni, težko pa do praznikov, je prevelika družina.

Pride druga žena: »Gospod, pri zdravniku sem bila in mi je svetoval naj kaj krepkega jem, sem preveč oslabela. Kje naj vzamem kaj krepkega, ko se krompirja nimam? Povedala sem zdravniku, da sem otroka dojila 16 mesecev, zdravnik pa mi je dejal: Kaj ste znoreli, komaj polovico tega bi smeli! Toda, kaj sem hotela, ko pa črvičku nisem mogla dati kaj drugega za hrano, ko nisem imela niti za kravje mleko, niti za zdrob, niti za kašo. Krompirja pa vendar ne morem otroku dati. Gospod, dajte mi nakaznico za živila, lepo jih prosim!« Tudi ta žena je med tistimi redkimi srečnimi, ki so danes dobile nakaznico za 50 Din živil.

Druga zopet grozi: »Kar v Ljubljano bom šla z otroci! Nikjer nobenega denarja, nikjer za služka, niti za krompir. O božiku sem dobila zadnjo podporo, kako naj živimo?«

Uradnik: »Zenske, kaj mislite, da nas ne boli, ko vam ne moremo dati toliko, kakor bi radi sami. Hujše je reči nam »nel, kakor komurkoli!«

Uro za uro teko ti tragike polni razgovori. Uro za uro oblegajo žene, otroci, brezposelnosti, mestni socialni urad. Ne zanima jih lepo dvorišče, ki ga morejo občudovati skozi okna, ne preproge v osrednjem traktu, vsa njihova misel je navezana, kaj jim bodo dejali v uradu in kaj bo z zavojem živil, ki ga upajo dvigniti z nakaznico pri trgovcu.

Na socialnem uradu pa stikajo glave in ugiblje, kje dobiti še kaj sredstev, da vsaj za silo potolažijo to velikansko bedo v mestu, to ponižno in le nalatno mrmrajočo, lačno in zaenkrat samo z majhnim izprošenim zavojem živil zadovoljno množico. Kako se enkrat potrkati na svet in sren ljudi in meščaninca: »Dajte, stiska je velika!« Kako jih prepričati, da kdor pomaga bližnjemu, pomaga sam sebi!

in druge, ki zaradi svojega dela potrebujejo, da stanujejo bolj v središču mesta.

● Ljubljanske ulice so v sredini mesta skoraj že obilne kupov snega in blata, prav tako tudi večina tlakov. Hudo pa je na periferiji, kjer so ceste še vedno polne blata in talegega snega. Nekotiko boljše je v jutranjih urah, ko je še zmurnjeno. Periferija bo morala pač počakati, da se sneg stali in se ulice pač same posušijo, ker na magistratu niso nič preveč pripravljeni, da bi dali osnažiti še oddaljene ulice.

● Postavi za veliki petek. Naročila za postelji iz banovinskega ribogojnega zavoda po ceni 47 Din sprejema Mihael Kermavner, hišnik kmet. oddelka kr. banske uprave v Gosposki ulici 15 do četrtke popoldne. Ribe se bodo oddajale v petek dopoldne. Pri oddaji naročila je treba ribe plačati naprej.

● Iz policijske torbe. Ljubljanska policija ima sedaj nekaj časa lep mir pred raznimi tatovi in zločinci in so razen enega slučajja majhnega vloma pred dnevi, skoraj ponehale prijave o tatvinah in vlomih. Tembolj je posvetila policija sedaj svojo pozornost raznim postopacem, preveč vsiljivim krtajskim krojarjem, ki jih celo z dežele dovajajo v Ljubljano, dekletom sramotnega poklica, ki so se letos v mestu zelo pomnožila, kar je pač vedno spremljevalni znak brezposelnosti in drugim takim ljudem. Večraj je bilo v zaporih policije 5 deklet s ceste in 6 postopacem, brez noč pa sta spresla svojo vinjenost še dva moška, ki sta le malo preveč rogovilila po ljubljanskih cestah.

● Bluze, damsko perilo, rokavice, nogavice in torbice, ima najnovejšo krasno izbiro: Sterk uasi, Karničnik, Stari trg 18.

2453

KLOBUKE

raznih kakovosti, v najnovejših barvah in oblikah, zadnje modne novosti, ter športne klobuke in čepice, dobite v lepi izbiri po nizkih cenah pri **MIRKO BOGATAJ** SPECIJALNA TRGOVINA KLOBUKOV LJUBLJANA // STARI TRG 14 Sprejemajo se popravila! Solidna postrežba!

Goethe in Slovenci

V »Slovenec« od 22. marca 1932 pišete, da je slovenski slikar J. Wolf nekoč pokazal rajnemu sotskemu nadzorniku Francu Levcu mesto v Goethejevih spisih, kjer omenja Goethe tudi Slovence, a žal, Levce pozneje ni natančneje označil dotičnega mesta. Ni poseben težko najti tega mesta. Najhaja se tam, kjer piše Goethe o srbskih pesmih (Serbische Volkslieder, 1824), ter se glasi:

»Slovenski jezik se deli v dve glavni dialektov, v severnega in v južnega; prvemu pripada ruščina, poljsčina, češčina, drugemu pa Slovenci, Bolgari in Srbi (Slovenen, Bulgaren und Serben). Srbsko narečje je torej podoben jugoslovanskega dialektu; govori ga še pet milijonov ljudi in ga je med vsemi jugoslovanskimi (narečji) amatrati za najkrepkejšega.«

Radi istovetnosti ali vsaj izredne sorodnosti srbskih in hrvatskih narečij je Goethe Srbe in Hrvatce istovetil, dasi je dokaj dobro poučen, saj omenja celo »stari prevod svetega pisma iz devetega stoletja, ki je pisan v sorodnem dialektu, v staropanosčini.«

Uverjen sem, da je Goethe tudi zaznal za kakšno slovensko pesem, saj v istem eseju pripominja, da je na živahno povpraševanje prejel marsikaj pošiljatev pesnitev vseh slovanskih jezikov (von Gedichten sämtlicher slavischen Sprachen).

Dr. Henrik Steska.

K notici pod tem zaglavjem v »Slovenec« z dne 22. marca se pripominjamo: Najbrž je bil le en Slovenec, ki je občeval z Goethejem in sicer slikar Franc Kavčič (Caucig), Gorican (1762–1828).

Dnevna kronika

Koledar

Sreda, 23. marca: Jožef Oriol; Pelagija, mučenica

Novi grobovi

● V Ljubljani je umrl v 77. letu starosti g. Alojzij Zorman, trgovec in posestnik. Pokojni je bil izredno priden in podjeten mož. Odlikovalo ga je posebno njegovo blago in usmiljeno srce. Bil je veren in odločen katolik, ki se ni nikdar sramoval povdariti svojega prepričanja. Bog mu bodi bogat plačnik! Zaljubljen naše iskreno sožalje!

● Sr. Pavel pri Preboldu. Na Jožefovo dopoldne je umrla dobra in skrbna Dolenjska mamičica Antonija Godce, roj. Marinc, posestnica v Ladjkovi vasi, v 69. letu svoje starosti. Naj v miru počiva!

Osebnosti

● Poročil se je g. Erigio Ferdo, carinski uradnik v Ljubljani z gđ. Magdo Hansche, uradnico v Mariboru. Čestitamo!

● Premesčenja. »Službene Novine« objavljajo ukaz o premesčenju politično-upravnih uradnikov: Okrajni načelnik dr. Anton Farčnik v Dol. Lendavi je premeščen v Ljutomer, okrajni načelnik v Konjicah Dragotin Trstenjak v Cernomeli, okrajni načelnik v Ljutomeru Alojzij Trstenjak v Dol. Lendavo, okrajni načelnik v Cernomeli dr. Matej Suhac v Konjice, okrajni podnačelnik za Maribor desni breg dr. Ivan Vrečar za okrajnega podnačelnika za Maribor levi breg, za okrajnega podnačelnika za Maribor desni breg dr. Mirko Potocnik, doslej politično-upravnega tajnika istega okrajja.

● Iz vojaške službe. Imenovani so za šefa računskega oddelka kontrolno bugetnega oddelka ministrstva vojske in mornarice intendantki podpolkovnik Anton Hivert; za vršila dolžnosti šefa kontrolnega oddelka kontr. budž. odd. min. vojske in mornarice intendantki major Hinko Zabkar; za načelnika intendantke poveljstva dunavske divizije oblasti intendantki podpolkovnik Jož. Luckars; za vršila dolžnosti načelnika intendantke poveljstva dravske divizije oblasti intendantki major Ivan Janč; za vršila dolžnosti pomočnika upravnika zavoda za izdelavo voj. obleke pehotni podpolkovnik Miloš Zuvite in za vršila dolžnosti upravnika delavnice zavoda za izdelavo voj. obleke intendantki major Mirko Villan.

Ostale vesti

● Velikonočne šolske počitnice skrajšane. Ministrstvo za prosveto je odredilo, da trajajo velikonočne počitnice letos samo šest dni in ne deset, kakor je bilo prej določeno. Počitnice se prične dne 24. marca in se končajo v torek, dne 29. marca. V sredo, 30. marca se prične zopet reden pouk. Ta odredba velja za vse osnovne, meščanske in srednje šole.

● Nova odprava brzih in potniških vlakov s 1. aprilom 1932. Od 1. aprila t. l. dalje se spreminja način odprave brzih in potniških vlakov v toliko, da vsi doseženi vidni in slušni signali pred odhodom vlaka odpadejo. Sprevedniki ne bodo dajali nikakega signala. Za preprečitev nezgod je potrebno, da vsak posameznik sam skrbí za svojo varnost na ta način, da med postankom vlaka nemudoma vstopi ali izstopi. Zato je potrebno, da se potniki že pred prihodom v postaje, do katere se peljejo, pripravijo na izstop ter čimprej izstopijo pri prednjem vstopu v smeri vožnje, potniki pa, ki se nameravajo odpeljati, pa brez odlašanja vstopijo pri zadnjem vstopu. Po zakonu o železnicih javnega prometa je prepovedano skakanje na vozeče vlake oziroma raz vozečih vlakov. Vsak potnik naj se v svojem lastnem interesu vestno drži danih navodil, da se izogne kazenskemu postopku in posebej. Potnike se še posebej opozarja, da naj prihajajo pravočasno k blagajnam po vozne listke, ker se v smislu predpisov listki 5 minut pred odhodom vlaka več ne izdajajo. (A. A.)

● Za velikonočne praznike na naš Jadran. Dočim je v Sloveniji še vedno dober teren za naše smučarje, se na našem Jadranu že kopljejo in se povsod pripravljajo sprejeti za velikonočne praznike prve izletnike. Hoteli so znatno znižali svoje cene za velikonočne praznike, naše železnice dovoljujejo 75% popusta na povratku že po petdnevem bivanju in Jadranske plovstva priredi v času od 26. do 30. marca poceni izlet vzdolž jadranske obale od Sušaka do Kotora in nazaj s postankom v Splitu, Dubrovniku in Kotoru. V ceni tega izleta — 1000 Din za osebo — je vključena vožnja po morju, prehrana, prenočišče na parobrodu »Prestonaslednik Peter« za časa vsega potovanja. Prijave sprejema »Putnik« v Ljubljani še do 25. t. m. dopoldne. Ker je do sedaj prijavljeno zadostno število izletnikov, se ta izlet golovo vrši.

● Novarna naraščanje Save na Hrvaškem. Pri Savskem Brodu je Sava narasla do ponedeljka nad štiri metre in pol in se je na bosenski strani že razlila čez bregove ter poplavlila več sto

jutrov zemlje. Če bo Sava narasla še za en meter, bo poplavlila vso bosensko Posavino, to je nad 100.000 jutrov zemlje. Iz Nove Gradiške pa poročajo, da je Sava tamkaj narasla šest metrov nad normalo. Poplavljeni so že vsi nižji deli ob Savi.

● Gaglova semena kalijo najbolje. Napač bi beleli dnevi. Iz Mirne nas prosijo, da ugotovimo, da napač, o katerem smo poročali 18. t. m., ni bil izvršen v nitrenski občini, ampak na ozemlju trebanjske občine. Pripomnili je treba, da sta bili obe stranki nekoliko vinjeni, kar je bilo najbrže tudi povod napada.

● Ureditelj gnojnicnih jam, Kr. banska uprava v Ljubljani je izdala razglas glede določi, po katerih se priznavajo banovinski prispevki za napravo gnojnic in gnojnicnih jam. Interesenti naj se javijo na svoja pristojna okrajna načelstva, ne pa na mestno načelstvo ljubljansko, razen onih, ki bivajo v Ljubljani.

● Pri tožkah v zelodenu, gorečih, zmanjšani slasti do jedi, zaprtju črevesa, pritisku na jetra, tesnobnih pojavih, tresenju udov, zaspanosti, povzroči črna naravna »Franz-Josef« grenčica točno poživljenje v zaostali prebavi. Zdravniška sporočila iz tropičnih dežel hvalijo »Franz-Josef«-vo kot zelo pomozno sredstvo proti grli in obolenju zelodena, ki nastopata v družbi mizlice. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Gramofone plošče!

Krasne slovenske napeve, kvintete, plesne šlagerje nudi specialni oddelek za gramofone:

IVAN BONAČ, LJUBLJANA

● Pozor! Radi velike zaloge nudim nekaj prvovrstnih, električno posnetih plošč: Columbia, His Master Voice in Polydor, namesto po Din 60 sedaj Din 38. — Iv. Bonač, Ljubljana.

● Če potuješ peš ali z vozom, z avtom ali železnico, ne pozabi vzeti s seboj »Sadlito« sadje v čokoladi. Poživela, okrepila in nasitila te bo. Večje sortiranje sadja Din 5.—

● Zanimiv proces. V Franciji se je pred kratkim končal proces med producenti kave s kofeinom in kave brez kofeina v korist poslednjih. Sanka S. A. v Bologni, katere proizvajava kavo brez kofeina pod imenom »Café Sanka«, je v svoji reklamni izjavi, da dnevno uživanje kave s kofeinom povzroči kronično zastrupljenje, katero je po uživanju kofeina v sebi zdravstvenemu stanju dotične osebe več ali manj težko. Kofein, katerega vsebuje kava, daje strup, ki draži srce, živce, možgane, ledvice in druge organe, povzroči nespečnost ter razburjanje v centralnem živčevju. Medtem ko kava brez kofeina nima nikakih škodljivih posledic na navedene organe in živčne centre, kakor tudi nobenih motenj spanja. Sindikat pariških prazilcev kave je vložil tožbo za zabranjeno te reklame ter za odškodnino od 500.000 frankov. Trgovsko sodišče v Parizu je tožbo sindikata prazilcev v celoti zavrnilo z izjavo, da se reklama tvrdke Sanka S. A. s svojimi trditvami glede škodljivosti kofeina, ki je vsebovan v navadni kavi, oziroma posebno na bolne ali na kakorkoli občutljive ljudi, posebno pa tudi na take, kateri nagibajo na nervozno in boleznijo srca. Reklama Sanka S. A. odgovarja popolnoma resnici ter v sled tega sindikatu prazilcev ni uspelo prinesiti dokazov ali vsaj začetek dokazov, da je propaganda Sanka S. A. nedovoljena ali nelojalna. V Franciji prodajana kava »Café Sanka« se proizvajata na enak način kakor v Jugoslaviji znana kava Hag.

● Zaprtje. Spričevala bolnišnice polirajo, da je naravna »Franz-Josef« grenčica radi svojega olajšujočega učinkovanja brez bolečin prav posebno primerna za neprestano porabo pri mladih in starih.

● Bakrene, medene in aluminijaste predmetke izdeluje Josip Otorepec, Ljubljana, Za Gradom 9.

Pogreb zaslužnega moža

Novo mesto, 22. marca 1932.

V ponedeljek, dne 21. t. m. ob 4 popoldne, so položili k večnemu počitku skladatelja, organista in navdušenega pevca g. Ignacija Hladnika. Kako je bil pokojni v Novem mestu priljubljen, je pričel njegov pogreb, kako znan je bil tudi izven našega mesta, so pričale številne deputacije, in kako je bil poznan kot skladatelj, organist in pevec, so pričale lepe besede govornikov, ki so se ob odprtem grobu poslovili od njega.

Številno občinstvo, med njim deputacije raznih novomeških društev kakor Kat. društva rokodelskih pomočnikov z zaslavo, zastopstvo Grške kmetijske šole in drugih, ter vseh tuk. uradov, se je udeležilo pogreba, katerega je vodil g. prošt Karel Cerin. V največjem številu pa je pokojnika spremljala mladina, dijaštvo tuk. realne gimnazije, katero je pokojni dolgo vrsto let poučeval v petni. Med deputacijami od drugod je bilo opaziti tudi skladatelja g. Stanka Premrla.

Pred hišo in na starem pokopališču je številni pevski zbor, združen iz vseh novomeških pevskih zborov pod vodstvom g. Ludovika Puša zapel pretresljivi žalostinki »Blagor mi in »Nad zvezdami«. Na novem pokopališču pa je mešani zbor zapel Hladnikovo, in njemu najljubšo kompozicijo »Marija skoz življenje«, ki je vso številno množico tako globoko pretresla, da je pričelo vse jokati.

Ob odprtem grobu se je v lepih besedah prvi poslovil od pokojnika ravnatelj novomeške gimnazije g. Ivan Maselj. Takoj za njim je v imenu v Ljubljani pred kratkim ustanovljenega dolenskega društva »Krkca«, čigar častni član je bil pokojni Hladnik, spregovoril nekaj krasnih besedi g. Anton Podbevšek. Nato se je poslovil v imenu Pevske zveze pevovodja pevskega društva »Gorjanci« gosp. Ludvik Puš, ki je v svojem kratkem, a lepem govoru razgrnil pričujočim Hladnikova dela in njegove zasluge ter želel, naj se na temelju, ki ga je pok. Nace postavil, gradi naprej.

S Hladnikom nismo Novomeščani izgubili samo velikega moža, marveč tudi velikega družabnika. On, pristna gorenjska duša, se je znal tako lepo živeti v dušo Dolenjca in jo poznati kakor maledko. Bil je rad vesel, rad je pravil razne smešnice, katerih mu ni nikdar zmanjkalo, a najraje je pel. Da se je le oglašal s svojim lepim glasom, je takoj potegnil vsakogar za seboj. Sedaj pa je za vedno utihnil, pokriva ga dolenska gruda. Ne bomo ga več videli in ne slišali, le duh njegov bo v njegovih pesmih plaval nad nami in spomin nanj bo živ!

Spavaj sladko, blaga duša, naj Ti bo lahka zemlja dolenska!

Maribor

Roparski napad na sejmarja

Dramatična razprava pred velikim senatom

Maribor, 22. marca.

Danes se je vršila pred velikim senatom mariborskega okrožnega sodišča razprava proti delavcu Vincencu Trepšetu radi roparskega napada na sejmarja Ferdinanda Veršiča. Napad je bil izvršen dne 10. novembra lanskega leta ter ga je, kakor zatrjuje obtožnica izvršil osumljeni Trepše. — Omenjenega dne se je vračal viničar Veršič Ferdinand skupaj s svojim sinom s sejma v Mariboru proti Sv. Lenartu v Slov. goricah. Gnala sta s sejma vola, katerega nista mogla prodati. Ko sta prišla v takozvani črni les pred Sv. Lenartom, ju je zajela noč. Nenadoma je skočila iz gošave na cesto moška postava ter se vrgla na Ferdinanda Veršiča. Madi dečko je z volom prestrašen pobegnil, njegov oče pa se je postavil napadalcu v bran. Slednji je nato potočnil nož ter zabodel z orožjem Veršiča v ramo in roko; v tem trenutku je priskočil še en napadalec in oba skupaj sta podrla Veršiča na tla. Pri padcu si je zlomil levo roko. Ležečemu sta napadalec preiskala žepa ter mu odvzela 7 kovanec. Napadalec sta se nato brez besed odstranila ter vstopila v temnem gozdu. Napadeni je še tistega večera prijavil orožnikom rop in ti so se podali takoj na zasledovanje. Zastihali so sejmarje, ki so hodili za Veršičem. Zakonca Francež sta nato izpovedala, da je prišel par dni po napadu obložen Trepše k njima ter

prišel kar na lepein pripovedovati, da je on spremljal Veršiča ter mu pomagal goniti vola iz Maribora do »črnega lesa«. Radi tega je padel sum na Trepšeta; izsledili so ga v Zamarkovi, toda skušal je pred bližajočimi se orožniki pobegniti. Pri zaslišanju se je zapletel v razna protislovja, končno pa je priznal, da je on izvršil napad ter pred orožniki in pričami pokazal natančno mesto, kjer je bilo dejanje izvršeno. Na podlagi tega priznanja je bil Trepše predan okrožnemu sodišču. V sodni preiskavi pa je vse svoje prvotne izpovedbe zanikal, češ da sta ga orožnika s pretepanjem prisilila k priznanju. Tudi pri obravnavi je vztrajal pri svojem zadnjem zagovoru. Ker so priče pripovedovale drugače, se je silno razburil ter je prišlo do hudega nastopa. Med zasliševanjem neke priče je obtoženec nenadoma vstal ter nabrulj prišlo s krikom: »zakaj lažete« ter hotel dejansko planiti na moža. Paznik ga je komaj zadržal na klopi. Predsednik ga je le s težavo pomiril, da se je lahko razprava nemoteno nadaljevala. Razsodba se je glasila: 5 let roboje. Na vprašanje predsednika, če se zadovoljuje z rozsodbo, je obsojenca najbolj zaskrbelo, če so mu pridali še tako poste in trda ležišča. Ko je na tozadevno vprašanje dobil dovoljen odgovor, je sodbo takoj sprejel. — Senatu je predsedoval vss. Zemljič, votanti vss. dr. Tombak, vss. Lenart, dr. Čemer in Kolšek.

□ Iz uprave. Cenjene inserente opozarjamo, da izide velikonočna številka v nakladi preko 35.000 in da se naj oglašja za to številko oddajo po možnosti najpozneje do četrtka ob pol 18 v upravi na Koroški cesti 1 oziroma podružnici na Aleksandrovi cesti 6.

□ Prestavljen je k okrajnemu sodišču v Ribnici sodni pristav mariborskega sodišča g. dr. Milan Gorup. Želimo odhajajočemu, ki si je pridobil v Mariboru s svojim simpatičnim nastopom mnogo simpatij, na njegovem novem službenem mestu mnogo uspehov.

□ Pomožna akcija mariborske občine bo trajala v polnem obsegu še preko Velike noči. Šele po prvem aprilu se bo predvidoma pričelo postopoma ukinjati izdajanje podpor in prehrane. Tudi ogrevanica bo odprta še toliko časa, dokler ne nastopi toplejše vreme.

□ Zadnje dni velikega tedna ostane gledališče zaprto. Na veliki četrtki, veliki petek in veliko soboto bo mariborsko narodno gledališče ostalo zaprto.

□ Smrt uglednega mariborskega meščana. V splošni bolnišnici je umrl znani mariborski gostilničar Oskar Hummel, lastnik gostilne »Mesto Tisic na Tržaški cesti. Blagopokojni Hummel je bil rojen leta 1872 v Wienerneustadtu; prepotoval je zelo veliko v svojim mladih letih ter si končno izbral Maribor kot svoje stalno bivališče. Prevzel je kavarno na voglu Milneve ulice in Aleksandrove ceste, kjer je sedaj kavarna »Jadrani«, pozneje pa je otvoril kavarno na Meljski cesti, nato prevzel gostilno na Glavnem trgu 5, pozneje pa na Tržaški cesti. Pokojnik je bil izredno prijeten ter v vsaki družbi želen, družabnik, navdušen lovec in dobričina, da mu ga ni bilo skoro para. Njegove gostilne so slovele po izborni in sijajni kuhinji, kar je bilo vzrok, da je bilo v njegovih prostorih vedno veliko gostov, ki so se počutili kakor doma. Blagi pokojnik pa je bil še prav posebno iskren prijatelj časnika, v družbi katerih je vedno rad kresal svoje izvirne in ostroumne domisleke. Pokojnik je bil po rodu Nemec; v politično življenje pa se ni spuščal ter je značilno, da je še v predvojni dobi dal svojo deo v slovensko šolo v Krčevini, kar so mu mnogi takrat zamerili. Tudi je bil rajni dolgoleten naročnik »Slovenca« ter velik prijatelj našega lista, katerega vesti je spremljal z velikim zanimanjem. Njegovi številni sorodniki, prijatelji in znanci ga bodo spremljali danes v sredo ob treh popoldne k večnemu počitku na magdalenskem pokopališču. Plemenitemu možu svetila večna luč, hudo prizadeti rodbini naše globoko sožalje!

□ Z najemninami pojdejo dol s prvim aprilom. Nekateri mariborski hišni posestniki, ki so to svojim najemnikom že sporočili. Uvidevanje končno vendarle prodira. Na drugi strani pa nekateri hišni posestniki še vedno vztrajajo na visokih najemninah. Težko so pri tem prizadeti vsi tisti, ki so pri svojih plačah in dohodkih tako občutno prizadeti. In teh je ogromna večina mariborskega prebivalstva. Vse bolj prodira mišljenje, da naj bi se v novem zakonu za zaščito najemnikov predvidevalo dvojno znižanje najemnin pri tistih hišnih posestnikih, ki niso že deset let sem niti za paro znižali najemnin, pač pa sproti zviševali, čim je odšla ta ali ona stranka, druga pa se na novo vvelila. Imamo celo takšne slučaje, ko nekateri hišni posestniki — priznati je treba, da je takšnih prav malo, toda so pa vendarle — gredo tako daleč, da še sedaj pri izselitvi kakšne stranke zahtevajo od nove stranke višjo najemnino. Za takšne slučaje bi trebalo v novem zakonu predvideti posebno oštro mere. To je mnenje ogromne večine mariborskega prebivalstva in tudi mnogih kulturnih ter uidevnih hišnih posestnikov.

□ Avtobusne vožnje na veliki četrtki in petek. Naznanja se občinstvu, da bodo vozili ob omenjenih dnevih mestni avtobusi na progah Limbuš, St. Ilj, Sv. Martin, Selnica, Ruše in Ptuj redno, kakor ob nedeljah.

□ Nove poravnave. Mariborsko okrožno sodišče je otvorilo poravnalno postopanje nad slede-

čimi tvrdkami: Slawitsch & Heller, trgovina mešnega blaga Ptuj. Aktivna znašajo Din 115.933, pasiva Din 199.390. — Ponudba je 40% kvoto. — Termin: 24. IV. in 2. V. — Hinko Trautmann, trgovina, Murska Sobota. Zahtevne upnikov znašajo 154.032 dinarjev. — Ponujena kvota 40%. Termin: 20. IV. in 25. IV.

□ Mestni načelnik dr. Lipold je odpotoval v Belgrad radi intervencij v raznih komunalnih zadevah. Nadomešča ga za časa odsotnosti podnačelnik Golouh.

□ Nepoznanega gluhonemca imajo na policiji. Prijel ga je stražnik na ulici, ko je taval okrog brez cilja ter nadlegoval mimoidoče. Niso mogli ugotoviti, od kod se je zatekel v mesto in kam je pristojen. Policija je uvedla poizvedovanje, da se ugotovi, kam ga bodo odpelali.

□ Za ubogo vdovo s kopico nepreskrbljenih otrok je darovala neimenovana gospa 40 Din. druga neimenovana gospa pa večjo količino moke. Prisrčna hvala! Darila se sprejemajo v upravi na Koroški cesti 1 ter v podružnici na Aleksandrovi cesti 6.

□ Radio v vsako hišo! Vse vrste modernih radio-aparatur, sestavne dele, radio-potrebščine, po nizkih cenah in na obroke nudi Radio Maribor, Glavni trg 1 (Državni mest).

□ Poledica brez konca in kraja. Na zledenih tleh je spodrsnila na Breznem vrtu 32 letna posestnica Eliza Martin. Pri padcu si je revica strla levo roko. Leči se v tukajšnji splošni bolnišnici.

Celje

□ Cerkevna opravila v Velikem tednu. V župni cerkvi Sv. Danijela se začne cerkveni obredi na Veliki četrtki in na Veliki petek ob 7 zjutraj. Na Vel. soboto bo ob 6 blagoslovljenje ognja pred cerkvijo, nato sledi blagoslovitev sveče in krstne vode. Ob četrti na 8 se prične sv. maša. Blagoslovlitev velikonočnih jedil se vrši po običajnem redu, v mestu ob 2 v Marijini cerkvi, ob 3 pa v župni cerkvi. Velikonočne procesije bodo ob 4 popoldne pri oo. kapucinih, ob 5 v Marijini cerkvi, ob 6 pa v župni cerkvi. Na velikonočno nedeljo se vrši procesija ob 5 zjutraj pri Sv. Jožefu. Na Velikonočno nedeljo se vrši ob 10 pontifikalna sv. maša z orkestrom v župni cerkvi.

□ Nesreča. V petek 18. t. m. je padel 18 letni slikarski vajenec Pušnik Jožef pri plesanju oken v umobolnici v Novem Celju s prvega nadstropja. Zadobil je pri padcu pretrpes možgan in notranje poškodbe. Prepeljali so ga v celjsko javno bolnišnico.

□ Kocbekov dom na Korošici bo po sporočilu Savinjske podružnice SPD od Velikega petka 25. t. m. do ponedeljka 4. aprila. Dom bo popolnoma oskrbljen. Pot na Korošico bo markirana z zimskimi markacijami.

□ Tedensko poročilo Borze dela. Delo je na razpolago za 1 oskrbnika, za 1 majarja, 2 hlapeca, za 2 vajenca in sicer za 1 krojaškega in 1 čevljarkega. — Nadalje je delo za 5 kmetskikh dekel, za 3 služkinje, za 1 natakarico, za 1 hotelsko kuharico in za 1 kuharico ter za 1 šiviljsko vajenico. — Stalež brezposelnih se je povečal za 69 moških in 6 žensk, posredovanj je bilo izvršenih 13 za moške in 3 za ženske. Celoten stalež znaša sedaj 1178; med njimi je 954 moških in 224 žensk. Na podporah je bilo izplačanih vsega 14.692 Din.

□ Mestni avtobus objavlja: Celjski mestni avtobus obratuje od danes naprej redno na vseh progah. Le na progi Podsreda vozi za enkrat samo do Lesičnega, dokler ne bo na cesti od Lesičnega do Kozjega odstranjen sneg.

jamo na to in rabimo na polnočtevno udeležbo. — Upravni odbor.

Maribor

Akademsko kongregacija: Drevi ob 8 izven-cerkveni sestanki. Sodali!

Materijski dan prireditelji mariborske Prosvetna zveza na velikonočni ponedeljek ob pol 17 v dvorani Prosvetne zveze.

KMKA »Panonijec«. V sredo, dne 30. t. m. bo ob 17 izredni občni zbor v novi palači OUZD v Sodi ulici (Jugoslovanska strokovna zveza III. nadstropje).

Gledališče: Drevi krstna predstava tridejanske drame »Kavarna«. Pod režijo Joška Koviča nastopijo najboljši moški našega dramskega ansambla. Predstavi bo prisostvoval tudi avtor prof. Silih.

Sahovski tekme. Drevi ob 8 se prične v kavarni Central match-partije med posameznimi člani mariborskega Sahovskega kluba. Vsi člani kluba in prijatelji šaha vabljeni!

VI. Glasna skupščina — Tujsko prometne zveze v Mariboru, ob 29. t. m. ob 15 v posebni sobi kavarne »Jadrani«.

SSK Maraton. Nocoj ob pol 20 sestanek ve-larske sekcije v klubovi pisarni.

Blesteči pribor

napravi

VIM

Nože, vilice in žlice
natrite z malo Vima na
mokri krpi. Tudi najhujši
madeži od sadja ali rje
tako izginejo. Vim ne
pušča nikdar brazgotin
in je dober tako za vsa
težja kakor tudi za lažja
čiščenja v hiši in kuhinji.

Gospodarstvo

Konkurz tvrdke Carl Pollak, d. d. v Ljubljani. Včeraj 21. t. m. ob 18 je bil na desko deželnega sodišča nabit konkurzni oklic, s katerim se je otvoril in razglasil konkurz nad premično in nepremično imovino d. d. Carl Pollak. Konkurni sodnik je s. o. s. g. Anton Avsec, začasni upravitelj pa odvetnik dr. Vladimir Ravnihar. Konkurz je zahtevala zagrebška tvrdka Mavro Fischer. Pasiva znašajo 87.172.000 Din, aktivna pa 66.874.275 Din. Prvi narok je 2. aprila t. l. — Podjetje je eno najstarejših in največjih industrijskih podjetij v Sloveniji. Bilo pa je znano tudi v ostali državi ter inozemstvu. Firma je bila ustanovljena leta 1870, po vojni pa se je podjetje izpremenilo v delniško družbo (leta 1920) »Indus« in se je znatno razširilo posebno v Ljubljani. Kasneje se je izkazalo, da je boljše držati staro ime in je bila 1924 firma izpremenjena v Carl Pollak, d. d., kar je tudi sedanja naziv družbe. — Družba je imela obrat v Ljubljani, kjer je v dobrih časih zaposlovala okoli 350 in še več delavcev, obrat na Vrhniki je imel zaposlenih okoli 100 delavcev, še večji pa je bil obrat v Kranju. V dobrih časih je tvrdka imela zaposlenih do 1000 delavcev, posebno v dobri povojni konjunkturi. Osnovna glavnica je bila zelo nizka in je znašala komaj poldrug milijon dinarjev. Družba ni objavljala bilana.

Priv. izvozna družba sklicuje izredni občni zbor za 30. marca 1932 ob 16 v dvorani belgrajske borze. Na dnevnem redu je poročilo upravnega odbora o dosedanjem delu, izpremenba pravil in volitve uprave in nadzorstva.

Bilanca. »Oblasna štedilnica« v Somboru izkazuje povečanje vlog za 3,8 na 56,4 milj. in čistega dobička za 0,1 na 2,3 milj. »Spar« in Darlehens-kasse v Kočevju ima tujih sredstev 18,8 (18,1) milj. in znaša čisti dobiček 0,34 (0,08) milj. Din.

Vinska razstava v Dolnji Lendavi bo dne 24. aprila 1932. Za razstavo vlada veliko zanimanje, ker se še slična prireditelja ni vršila, niti še nismo pokazali dobro kapljice, ki jo pridelujemo v dolnelendavskih gorah. Razstavljenca bodo tudi druga vina. Vsa pojasnila se dobijo pri okrajnem kmetijskem referentu v Dolnji Lendavi.

Italijanske finance stoji slabo. Zadnji izkaz italijanske državne blagajne za konec februarja izkazuje za ta mesec deficita 221 milj. lir, skupno za 11 mesecev tekočega proračunskega leta 2.223 milj. lir. Notranji dolg je narasel na 92.041 milj. lir.

Popusti za oljne pogače, Belgrad, 22. marca AA. Z odlokom gl. rav. drž. žel. se dovoli popust za oljne pogače iz bučnega semena in za otrobe in moko iz bučnega semena od postaje Slovenska Bistrica, mesto do St. Ilja, državna meja po 190 par za 100 kg.

Popust pri prevozu strojev, Belgrad, 22. marca. AA. Z odlokom prometnega ministra se dovoli popust pri prevozu dinamov, električnih strojev, navadnih železnih strojev in strojnih delov, železnih žganjarskih kotlov železnih cevi, šamotne opelke in drugih železnih izdelkov od postaje Jesenice, državna meja in Raketa, državna meja do Metovnice, 400 kg.

Ustavitev dela v Zenici. Železna industrija, d. d. v Zenici bo začasno ustavila delovanje, dne 1. aprila 1932, ker konsum pada in se izdelki na zalogi kupijo.

Borza

Dne 22. marca 1932.

Denar

V današnjem deviznem prometu je ostal tečaj Curiha neizpremenjen, dočim sta oslabela Pariz in Bruselj, ostale devize pa so bile čvrste. Promet je majhen.

Ljubljana. Amsterdam 2285,61—2296,97, Ber-lin 1345,67—1356,47, Bruselj 790,19—794,97, Curih 1094,35—1099,85, London 206,88—208,48, New York 5650,98—5679,22, Pariz 222,75—223,87, Praga 167,56—168,72, Trst 292,82—295,22.

Zagrebska in belgrajska borza sta zabeležili iste tečaje kot ljubljanska. Poleg teh je bilo še v Zagrebu Newyork kabel 56,7296—57,0122, v Belgradu pa Milan 292,82—295,28. Na zagrebški borzi je znašal promet brez kompenzacij 84.808 Din.

Curih. Pariz 20,35, London 18,92, New York 518,25, Bruselj 72,1750, Milan 26,80, Madrid 39,15, Amsterdam 208,85, Berlin 123,10, Stockholm 102,75, Oslo 101, Kopenhagen 104,25, Sofija 3,74, Praga 15,34, Varšava 58,05, Atene 6,00, Carigrad 2,50, Bukarešta 3,99, Helsingfors 8,60.

Vrednostni papirji

Danes je bila vojna škoda nekoliko čvrstejša, dolarski papirji pa so bili nadalje zelo čvrsti. V Zagrebu je bil promet v škodi majhen, prav velik pa v 7% inv. pos. 100.000. V domačih državnih papirjih je bil v Belgradu promet znatnejši, bilo ga je v promptni vojni škodi 652 kom. za marec 190 kom. in v begl. obve. 185.000 kom. V dolarskih papirjih pa ni prišlo do zaključkov. Nadalje je bilo na belgrajski borzi zaključeno: 10 kom. delnic Narodne banke in 10 kom. delnic Privilegirane agrarne banke.

Ljubljana. 8% Bler. pos. 60 bl., 7% Bler. pos. 55 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den.

Zagreb. Drž. pap.: 7% inv. pos. 61,50—63 (62), agrarni 31—32, vojna škoda kasa 221—225 (223, 225), 3. 223,50 denar, 4. 223—224 (224, 223), 8% Bler. pos. 57,75—60, 7% Bler. pos. 53—53,75 (54, 53,50, 53, 54,50), 7% pos. Drž. hip. b. 53—56, 6% begl. obve. 40,50—41.

Belgrad. Narodna banka zaklj. 4750, Priv. agr. banka zaklj. 245, agrarni 32 blago, vojna škoda 222—222,50 (222,50, 224,50), 3. 222,50 den. (223,50), 6% begl. obve. zaklj. 41,25, 41,40, 40,75, 7% Bler. pos. 52—53, 7% pos. DHB 54 den.

Dunaj. Don. sav. jadr. 90,05, Wiener Bankverein 11, Escomptes, 109, Zivno 75, Aussiger Chemische 95, Alpine 12,22, Trboveljska 31,05.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 32 vagonov.

Budimpešta. Tendence: prijazna. Promet: sred-nji. Pšenica marec 1270, zaklj. 12,80—12,82, maj 13,33—13,42, zaklj. 13,36—13,37, rž maj 16,24—16,42, zaklj. 16,32—16,33, koroza maj 15,28—15,40, zaklj. 15,32—15,34, julij zaklj. 15,28—15,30.

Chicago (začetek). Pšenica marec 52,25, maj 55, julij 57, september 58,75, koroza marec 34, maj 37,125, julij 40,125, september 41,375, oves maj 23,50, julij 24,25, rž maj 45,125, julij 46,75, september 48,25.

Živina

Mariborski živiški sejem dne 22. marca. Na današnji živiški sejem je bilo prignanih 7 konj, 13 bikov, 250 volov, 317 krav in 5 telet, skupaj 592 komadov. Cene so bile sledeče: debeli voli 4—5 Din, poldebili 3—3,75 Din, plemenski voli 2—3,40 Din, bikji za klanje 2,50—3,75 Din, glavne krave debele 2,50—3 Din, plemenske krave 2 do 2,50 Din, krave klobasnice 1,25—2 Din, molzne krave 4—4,25 Din, breje krave 4—4,25 Din, mlada živina 3—4,50 Din, teleta 4—5 Din, Prodanih je bilo 195 komadov. Mesne cene v Mariboru so sledeče: volovsko meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 6—8 Din. Meso od bikov, krav in telet 4—6 Din, telečje meso I. vrste 7—12 Din, II. vrste 6—8 Din, svinjsko meso 8—16 Din.

Dunajski živiški sejem skoro zaprt. Kakor poročajo dunajski listi, je ta teden znašal dognan na dunajski goveji sejem 87,8% iz Avstrije, iz Češko-slovaške sploh ni bilo dogona, iz Jugoslavije, Rumunije in Madjarske je skupno znašal dognan samo še 248 glav, ostalih 1783 glav pa je bilo iz Avstrije. Avstriji posebno podpirajo dejstvo, da je bilo avstrijske živine nad 1000 glav prvovrstne, iz tega je razvidno, da hočejo Avstrijci sploh odvzeti trg inozemski živini.

Dunajski prasiči sejem. (Poročilo tvrdke Saborsky & Comp., Dunaj.) Pripelanih je bilo 8541 pršutarjev in 5031 špeharjev, iz Jugoslavije 2632. Cene: špeharji najboljši 1,35, I. 1,30—1,33, II. 1,27—1,29, kmetski 1,27—1,35, pršutarji 1,30—1,70, najboljši 1,75. Tendence: špeharji so se pocenili za tri groše, pršutarji pa so obdržali svojo ceno.

Iz raznih krajev

Rimske topline. Na splošno željo tukajšnjega občinstva je otvoril brivski mojster Viktor Cviki v Šmarjeti št. 4 brivnico za dame in gospode. — Spomladanski sejem pretekli ponedeljek je bil čisto primeren. Živine je bilo precej, kupecv pa malo. Tudi kramarski sejem se je slabo obnesel.

Gustanj. Naši vrlj gasilec so na Jožefovo vprizorili šaloigro »Rečna ko cerkvena miš«. Igra je v vsakem oziru pravo dobro uspeła. Med odmore je svrnila izbrane komade jeklarska godba pod vodstvom g. Kostweina. — Kmetijska podružnica je imela 29. marca svoj sestanek. Predavala sta ravnatelj Kmetijske družbe g. Inž. Lah in nadrevizor g. Pušenjak. Obe predavanji so številni navzoči poslušali z velikim zanimanjem.

Naznanila

Ljubljana

Pevcem Ljubljane! Drevi točno ob pol 8 nastop v radio-studio.

VII. materinska proslava krščanskega ženskega društva se bo vršila dne 4. aprila ob pol 8 zvečer v opernem gledališču.

Zborovanje Slovenske družbe. Običajno zborovanje »Slovske družbe« bo letos dne 29. marca 1932 ob 9 v unioinskih bili dvorani. Istočasno bo imela svoj občni zbor zadruge »Slovske doma«. Na obe zborovanji vabita članstvo k udeležbi oba odbora. Pripominjamo, da posebnih pismenih vabil ne bomo razpečijali, zato naj člani medsebojno obvestijo drug drugega.

Prosvetno društvo Trnovo: Drevi ob 8 predvajanje filma o Kristusovem trpljenju. S tem večerom se obenem zaključujejo predavanja za zimsko sezono 1931-32.

Zadruga državnih uslužbenecv za nabavo potrebščin v Ljubljani, Vodnikov trg 5 ima svoj redni letni občni zbor, danes 23. marca 1932 ob pol 20 uri v Beli dvorani hotela Union. Vse člane opozar-

Saharski puščavnik

Dva žida v ohlapnih, некоč belih volnenih plaščih in črnih predpisanih kapicah sta potovala leta 1884. po hribovitem, tujcem neznanem delu Maroka. Mule so mukoma vlekle progaste tovorne vreče preko sten, ob vznožju katerih je razgrajal vzpenjen Ocean. Obvezni dolgi kodri, ki so štrleli izpod naglavnih rut, so kazali pravovernost. Žida sta res trdila, da sta rabinca. Podala sta se na dolgo, enajstmesečno naporno pot, da bi pobirala milodare za reveže. Starejši potnik, Mardohej Aby Serur, je prihajal iz Jeruzalema. Mlajši, Jozef Ale-man, je pripovedoval, da je pobegnil iz Rusije, kjer se je naveličal preganjanja. Če sta zagledala potnika po hribih ali puščavi zopet novo naselbino, takoj sta se napotila v židovski okraj, zaničevano ghetto. Prenočila sta po sinagogah ali bila deležna zasebne gostoljubnosti, kakor je to navada na Vzhodu. Naredila sta v 11 mesecih skoraj 3000 napornih kilometrov od Tangera preko Feza do Agadir. Nihče ni vedel, da tihi v črni noši »zavržene- nega žida« vicomte Charles de Foucauld, potomec stare ponesne francoske rodbine. Pred kratkim je odložil zlatovezeno huzarsko surko in se prelevil v rabinca Jožeta, da bi nabral jezikoslovno gradivo za znanstveno delo. Kot prvi Evropec je prišel v prepovedan Fez, in njegova knjiga »Maroška raziskovanja« je tudi zdaj po 50 letih ohranila visoko strokovno vrednost. Znani francoski pisatelj je ta mesec objavil njegov življenjepis, vzgled redke verske gorečnosti. (René Bazin, Charles de Foucauld, explorateur du Maroc, ermite au Sahara. Paris. Librairie Plon. 1932.) Dozdevni rabin piše v predgovoru: »Židovska krinka mi je povzročala dokaj neprijetnosti. Moral sem se prilagoditi položaju zaničevanega naroda, hoditi bos v mestu (samo muslimani smejo zunaj nositi čevlje) pretrpeti psovke, pljunke in kamenovanje. A prilika za znanstveno delo, ki mi jo je omogočila židovska noša, je odtehtala vse te neprijetnosti. Če bi bil jaz preoblečen za muslimana, bi bil vedno opazovan, ne bi smel poizvedovati in ne uporabljati kompasa in šesternika. A dolgi rokavi židovske noše so srečno prikrivali 5 cm velik zvezek in 2 cm dolg kos svinčnika, ki sem ju stiskal v dlani. Vedno sem bil previden, korakal prav zadaj in na ta način vse za-beležil. Ponoči, ko je vse spalo, sem vse podrobno prepisal v dnevnik.« Seveda je tvegati Foucauld življenje. Marokanske oblasti bi ga bile takoj ob-glavile, če bi zvedele, da je Evropec. A kljub vsemu je dve leti pozneje objavil podroben popis dežele, ki je navdušil znanstvene kroge. Ustregel je vsem: geologiji, zemljepisu, vremenoslovcem in zgodovinarjem.

Dolga leta se je pripravljala na to potovanje. Ko je dovršil univerzo v Nancyju in konjeniško vojno šolo, je leta 1881. kot mladi častnik prostovoljno odpoval v Alžir, kjer so se uprli domači rodovi. Vzhod in Arabci so na njega naredili velik vtis. Ko je bil upor zatrt, je prosil mladi poročnik za dopust, da bi prepoval južni Maroko. Vojno ministrstvo je zavrnilo prošnjo. Foucauld je s 24 leti zapustil službo, se naselil v Alžiru, pričel obiskovati knjižnice in se učiti arabščine. Na ta način je našel tudi zvestega sopotnika Mardoheja, ki sicer ni bil nikoli rabin, a ponovno prehodil vse karavanske poti ter raziskovalcu izkazal neprecenljive usluge. »Maroška raziskovanja« so avtorju na mah ustvarila ime. Če bi hotel, bi lahko postal ugleden uradnik v ministrstvu za kolonije ali univerzitetni profesor. A namesto tega se je zatekel mladi častnik v samostan. Kako se je to zgodilo? Foucauld je zrastlel v verni katoliški družini. Pripoveduje, da je že v šolskih letih pozabil na Boga. Toda po 14 letih je verski plamen zopet razsvetil njegovo dušo in žarel do konca življenja, kakor to vidimo samo pri svetnikih. Morebiti je postalo potovanje v Orient izhodišče za to preobrnitev. Stiki z v zgodovinsko pobožnost zatopljenimi židi, stalno klicanje Alahovega imena po minaretih so morali mlademu Francozu predočiti veliko vlogo verstva v življenju. Razen zunanjih stikov moramo upoštevati tudi stalno osamljenost, vpliv mlečice puščave in izredno preprosto življenje na potovanju. Oblikovalo je Foucaulduv prirojeno močno neustraseno voljo. Kot novinec pri oo. trapistih v samostanu Suezene Marije v Sevenskem gorovju je kazal še večjo vnemo kakor poprej pri raziskovanju Afrike. Kljub nezadovoljstvu začudenih sorodnikov, ki niso razumeli »tako bedasto pokvarjenega življenja« se je prelevil vicomte de Foucauld v brata Marijo-Alberika. Pet let se je pripravljala na posve- titev in neizprosno izvajal vse stroge redovne pred-pise. A ko je prišel čas za preobleko, so jo na prošnjo novince preložili za nadaljnji dve leti. Brat Marija Alberik je hrepenel po revščini, ki mu jo ni moglo nuditi trdo, a vendar urejeno meniško življenje. Ko se je mnogo let pozneje približal začrtanemu idealu, je postal pravi puščavnik, morebiti zadnji puščavnik v pravem, začetni kristjanski zgodovini lastnem pomenu besede. Zapustil je samostan ter se zopet moral pisati vicomte Foucauld, a nikoli ni rabil svojega naslova in ga skrbno pri-krival pred okolico. Obdržal je meniško kuto, dasi ni bil več redovnik. Razen križa jo je krasilo še rdeče plamteče Kristusovo srce. Hotel je, da bi postalo označba novega reda, ki ga je hotel usta-riti, a ni dobil nobenega pristajša za svoj načrt.

»Občudovati moramo njegov način življenja, a ni smo v stanju, da bi ga posnemali.« je o njem rekel alžirski nadškof. Sicer izvira ta ponesrečen načrt iz poznejših let.

Ko je zapustil Foucauld trapistovski samo-stan, je odšel zopet na Vzhod. Petnajst let je bil za služabnika, navadnega, razčapanega, brezbesednega napolberača po samostanih na Sirkem, Ar-menskem in v Palestini. Molčal je in opravljal naj-težja dela. Nihče ni slutil, da je revež francoski aristokrat in odličen znanstvenik. Marsikdo se je zanimal za njegov duhovit lep obraz, a nihče ni zvedel. Naposled je dolgo ostal v sveti deželi, ka-mor ga je posebno vlekle. Hotel je zgraditi na hribu blizu Nazareta mal samostan, da bi uresničil svoj ideal. A jeruzalemski patriarh, ki mu je pred-ložil načrte, je zavrnil prošnjo. Smatral je Fou-caulda samo za prenapetega. Ta se je udal v usodo v prepričanju, da mu Previdnost hoče določiti drugo področje. Povrnili se je v domovino, pri oo. trapistih položil redovniško zaobljubo in po-hitel v ljubljeno Afriko. Francoska vlada mu je do-volila bivanje v oazi Beni-Abesu. Polkovnik (po-zneje general) Laperine, znani »zmagač Sahare«, poveljnik francoskih oddelkov po oazah, je bil Fou-caulduv šolski tovariš, ga imel rad in visoko spo-štoval ter mu rad naklonil zavetišče v oddaljenem kotu velike puščave. Foucauldovi nasveti so Fran-cozom zelo olajšali njih kulturno poslanstvo: kot geograf je vedno določil pravi kraj za kopanje vod-njakov in kot jezikoslovec pomagal pri pogajanjih z domačini. Prof. Gauthier, ki je ponovno srečal samotarja v teh letih, ga popisuje kot »svetešeno ponižnost in skromnost«. Brat Marija-Alberik je naredil vtis »popolnoma srečnega človeka, ki je naravno brezobzirno, do zadnjega uresničil svoj življenjski sen«. V njegovih očeh je žarelo globoko in mirno zatajeno veselje. Uredil si je jako na-porno, revno življenje, a izgledal til kakor mlade-nič. Bil je ožgan od solca, suh, tih in vedno po-polnoma zdrav. Nekeč je mimogrede omenil, da znašajo njegovi izdatki 7 frankov (15 Din) na me-sec, »ker je vse drugo v Sahari odveč«. Če so mu pošiljali denar sorodniki iz domovine ali ga na-tvezile v zahvalo za tolmačenje vojne oblasti, vse je razdelil med reveže ali odkupil zamorske suž-nje. Sprebrnil je mnogo muslimanov in poganov, a to se je zgodilo brez njegovega prigovarjanja. Učinkoval je samo njegov način življenja, ker so ga smatrali domačini za svetnika.

Foucauld je ustanovil svoj red, spisal stroga pravila in ostal edini redovnik »gorečega srca«. Zgradil si je v Beni-Abesu »samostan« — dve koč-i iz ilovice. V eni je stanoval, druga je bila cerkev, kjer je nadomeščal oltar preprsti zaboj od prepe-čenca. Položil je naravnost na presek kamenčke, da bi označil mejo zatvora, ki jo ni smel prekoračiti po solnčnem zahodu. Ko se je razrasla prvotno neobljudena oaza v večjo postojanko, je odšel Fou-cauld naprej v puščavo. Pozneje je moral zopet pobegniti pred ljudmi. Zadnji samostan je zgradil v globini Sahare, v Tamanrasetu sredi Hogarskega gorovja. Tu v ozemlju tuareških (berberskih) ro-dov ni bival razen njega noben Evropec. Politi je odhajal iz samostana na 3000 m visoko planoto. Tu sredi veličastne narave, popolnoma osamljen je bil nad vse srečen, ker so privreli slavospevi Stvarniku sami iz srca. Pisal je nekeč Laperineu: — Se kot 20 letni mladenič sem pri vsaki prilož-nosti užival sladko samoto. Narava in knjige so mi zadosivale že takrat, ko še nisem bil kristjan, a zdaj mi pomeni samota neprimerno več. Stalno občutim bližino prelepega nevidnega sveta, in zato nikoli nisem osamljen, četudi ni daleč naokrog uo-benega človeškega bitja«. Poprej, kakor rečeno, ni bila ta osamljenost vedno popolna. Foucauld je bil v časih primoran spremljati vojaške transporte, ki so zalagali oaze z živili, ter se je dnevno srečal s Tuaregi in njih zamorski sužnji. V Hogaru je ostal res sam, a to je imelo mučne posledice. Pu-ščavnik ni smel maševati brez ministranta. Za-morec Paul, ki ga je sprebrnil v Abesu in mu je bil za strežaja pri maši, je ostal v domačem kraju. Foucauld je izgubil največjo tolažbo, ki jo je imel. To ga je hudo potrla. Pozneje leta 1908 je od sv. očeta prejel posebno dovoljenje, ter je bil nepo-pisno srečen.

V Hogarski kameniti puščavi, 40 km daleč od najbližje francoske postojanke, je pričel Foucauld zopet znanstveno delo. Leta 1908 je namreč umri profesor arabskega in berberskega jezika na alžirski univerzi Motilinski, ki ga je puščavnik dobro poznal iz svojih študijskih let. Profesor je zapustil veliko neobdelanega gradiva o tuarskem narečju. Ta popolnoma osamljena berberska skupina šteje kvečjemu tisoč ljudi, je najmanj znana in zelo za-nima primerjalne jezikoslovce. Nihče na univerzi ni bil v stanju prečitati te rokopise. Foucauld se je moral na Laperinovo nujno prošnjo lotiti tega posla, a zahteval je, da ne bo njegovo ime nikjer omenjeno v tisku. Francoska akademija je morala vpoštevati to izrecno željo. Objavila je po Foucaul-du spisane slovnico in slovar z imenom Motilin-skega kot avtorja. Puščavnik je nadaljeval razisko-vanja: beležil berberske pesmi in šege, nabiral nove besede. Zdaj po njegovi smrti se tiskajo ta

Pobeji na romunsko-ruski meji. Romunska straža ob Dnjestru, kjer se vršijo stalni spopadi med romunskimi in ruskimi obmejnimi stražami in med stražami in tihotapci ter begunci. Posebno begun- cev iz sovjetske Rusije je vedno več. Po uradnih romunskih poročilih so v zadnjem mesecu boljševiške obmejne straže usmrtili nad 1000 oseb, ki so hotele zbežati preko meje. Med temi je bilo 212 žena in 41 otrok.

za strokovnjake neprecenljiva izbrpna dela že pod njegovim imenom.

Svetovna vojna, ki je odmevala tudi v Hogar-skem gorovju, je neusmiljeno pretrgala puščavni-kovo srečno življenje. Domači rodovi so se uprli, ko so zvedeli, da je napovedal sultan versko vojno kristjanom. Francoske oblasti so smatrale za po-trebno poskrbeti za varnost sivolasnega samotarja. Poslali so mu služabnika, puške, naboje in posta-vile ograjo okoli njegove cerkvice. Razbojniški Tuaregi so kmalu zvedeli o »lepem orožju pri starem menihu«. Sklenili so, da se bodo polastili »oro-žarnec«: govorica je seveda kmalu podesetorila rea- nične skromne številke. Ponoči 1. decembra leta 1916 je bil Foucauld sam doma. Njegov čuvaj je odšel k poveljniku francoske posadke sporočiti, da

je vse v redu. Oboroženi Tuaregi so potrkali na vrata. Foucauld je takoj odprl. Napadalcu so ustre-lili starca in odnesli vse, kar so hoteli. General Laperine, ki se je mudil na Francoskem, se je takoj povrnil v Afriko. Ugotovil je krivice, 108 Tuarege, in zabeležil njih imena v abecednem redu v posebnem zvezku. Prišel je maševati ljubljene-ga šolskega tovariša in vestno črtal ime vsakega uje-tega ustrelenega morilca v svoji listi. Puščavnik, ki je tako vneto sledil Kristusovim naukom o po-polnosti, seveda ne bi nikoli želel sličnega preli-vanja krvi. Toda general Laperine ni bil svetnik, temveč vojak, in je smatral, da ima sveto dolžnost maševati svojega šolskega tovariša, ljubljene-ga prijatelja in »najbolj plemenito, nesebično dušo, ki jo je kdaj srečal na zemlji«.

Upor v Pešavarju. Nedavno je v angleški provinci Pešavarju izbruhnil upor. Angleška policija je zastražila vse ulice in strogo preiskuje vse osebe.

Varšavski berači

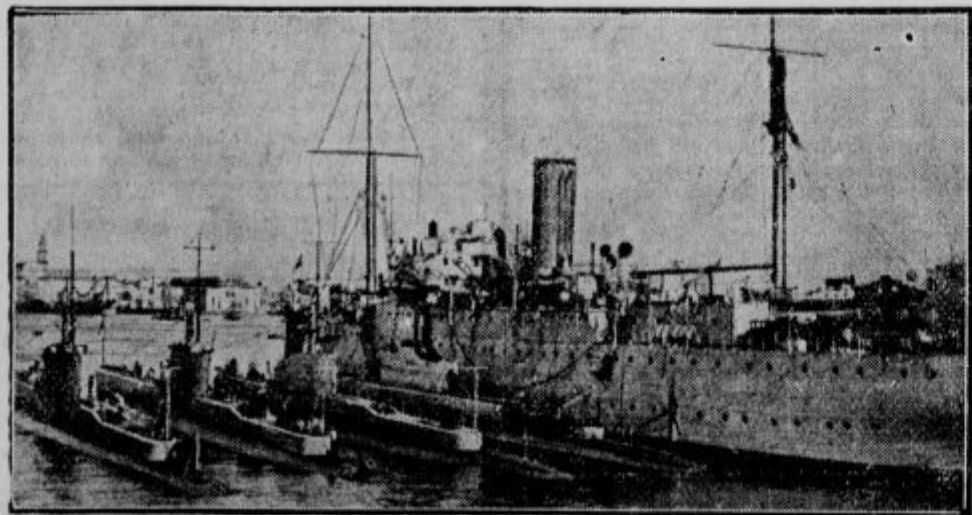
Nobena evropska prestolnica ne izkazuje toli-ko beračev kakor Varšava. Poročevalec berlinske-ga lista je temu pojavu namenil velik članek. Be-rači se ne zadržujejo v centru mesta, ker ne ma-raj razkačiti mestne in državne oblasti. Rajši slu-žijo kruh po predmestjih, pred vsem v židovski četrti. Posamezni samostojni berači, ki so poprej prihajali z dežele, so že izumrli. Niso v stanju brati lastne koristi, zavračati tekmece, obvarovati

jenčka. Čim je dete manjše in revnejše, tem več je vredno. Berač ga zavije v cumje in ves dan stoji z njim na mrazu. — Pomagajte, dobri ljudje, — žalostno noslja in steguje otroka v naročju: — žena mi je umrla na porodu. Darujte za mleko ubogemu črvičku. — Ljudje se ujamejo na limanice. Bakren drobiž leti v beračev leseno skledo. Posebni »umet-niki« otroku poslikajo obraz, da bi še bolj žalostno izgledal. Sele zvečer izroči berač otroka pravi ma-teri, da bi ga nahranila in prenočila. Tako si služi otrok že v plenicih svoj kruh.

Pisana družba

Sovjetska državna založba je natisnila mladini namenjen zanimiv zemljepisni zbornik, kjer poro-čajo sedanji pisatelji o življenju v oddaljenih de-želah: sovjetski Koreji, Turkestanu, na Kavkazu. (»Narodi pozdravljajo drug drugega« — »Pereklič-ka narodov«, Moskva, 1932.) Surovo podnebje, ve-likanske daljave in kulturna zaostalost posameznih rodov zelo ovirajo napredek v splošnem in širje-nje komunistične veroizpovedi posebej. Vneti sov-jetski uradniki poročajo na primer o uspehih Sta-linovega petletnega načrta na »streh svetac« (v Pa-mirskem gorovju) kjer n. e.ve prebivalstvo ničesar o Leninu. Uprava Ojratske oblasti na Altaju oblj-u-buje »že do konca tega leta 1932 spremeniti vse sedaj »kočujoč« prebivalstvo v »poljedelsko«, a istočasno zvemo, da ovira načrte 300 km dolga ve-lika reka, ob kateri nikjer ni nobenega mostiča ali vsaj brodarja... Čukči, narodič, ki ribari ob Be- ringovem prelivu, so imeli veliko žensko zborova-nje. Vse navzoče so spisale in poslale upravnemu sovjetu v Čukotsk sledečo, v knjigi objavljeno pr-ošnjo: »Prosimo oblast, da bi nam dovolila zadaviti našo staro teto, vdovo Etigeut, kakor sama to želi in prosi. Pri nas imamo navado in postavo, da po-morimo vse delanežne starce. Teta je bolna, ničesar ne je in ni v stanju opravljati nobenega posla. Čemu bi naprej živel? Neprestano se joče in mlo prosi, naj bi nad njo bila izvršena posla-va. Čukče Tenana, Tenargina in Tenalik so lastno-ročno pritisnile svoja družinska znamenja kot za-upnice vseh žen našega rodu. To prošnjo je spisal Saronuk, lovec na tuljne, ker so vse ženske na-pismene.« Predsednik avtonomnega upravnega sov-jeta v Čukotsku je na prošnjo zapisal z rdečim svila-nikom: »Sporoč se jim, da je prošnja ugodno re-šena. Dne 12. marca 1929.« Sele zdaj je to, za Daljni Sever vsakdanji dogodek zagledal svet...

»Na kateri strani telesa leži srce?«
»Na notranji, gospod učitelj.«

Angleška mornarica je po velikih sredozemskih manevrih obiskala Neapel. Temu obisku pripisujejo političen pomen.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349.

Službe iščejo

Beseda samo 50 par

Mladenič

star 25 let, išče službe za kmetijska dela. Nastopi lahko takoj. Naslov v upravi pod št. 3902. (a)

Strokovnjak

sadi in obrezuje drevesa najlepših oblik, obdeluje vrtove. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3906. (a)

Starejša oseba

bi šla kot postrežnica, tudi k bolniku, v Ljubljani ali na deželo. Naslov pove uprava »Slov.« št. 3924. (a)

Dekle

srednje starosti, vajena domače kuhe in poljskih del, išče službe k dobri hrani. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3924. (a)

Službo dade

Beseda samo 50 par

Prikojevalec

prvovrsten, dobi stalno službo pri Pogačar Josip, čevljar, Kamnik. (b)

Pouk

Beseda samo 50 par

Čamernikova šola

Ljubljana, Dunajska c. 36. Prva oblas, koncesionirana. Prospekt št. 16 za- stoji. Pišite ponj! Spre- jem učencev vsaki čas.

Poizvedbe

Beseda samo 50 par

Izgubil sem

spricavalo glaseče se na ime trgovskega pomoč- nika Ferdinanda Grgić. Pošteni najditelj naj ga odda na policijski ali pa v upravi »Slovenca«. (c)

Stanovanja

Beseda samo 50 par

Veliko stanovanje

v centru mesta, pripravno za obrt — se takoj ali s 1. majem odda. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3696. (c)

Stanovanje

trisočno, popolnoma no- vo, z elektriko, vodovo- dom ter vsemi pritlikla- mi, oddam v najem. Po- izve se na Seli pri Ora- zu, p. Moste. (c)

Meblovana soba

z elektriko v I. nadstrop- ju, se odda s 1. aprilom v Rožni ulici 13-I. (s)

Velika soba

prazna, s številnim, se odda na Izanski c. 50. (s)

Vino čez ulico

Naložan, beli liter Din 7.—
Cr. ček " " 9.—
Crno dalmatinsko " " 9.—
Rizling " " 9.—
Burgundec, rdeč " " 13.—
Muškati silvanec " " 13.—
Sadjevec, la " " 4.—
praska šunko, razno salamo, sir, kon- zerve, sardine, slive, rozine, razno žganje, likerje in desertna vina dobite najceneje pri
S. J. Jerač, Sv. Petra ceste 38

Vnajem

Beseda samo 50 par

IŠČEJO:

Trgovina

z mešanim blagom, s sta- novanjem, v okolici Ptuj- ja, se vzame v najem. Ponudbe na podružnico »Slovenca« v Ptuj. (n)

Objave

Beseda samo 50 par

Oglejte si

izložbe damskih klobukov v modnem salonu Stueh- ly-Maske, Ljubljana, Zi- dovskova ulica. Cene ne- prekosljive. — Popravila točna in poceni. (o)

Preklek,

Podpisani Jakob Potoč- nik preklekam svojo de- lavsko knjizico, katera mi je bila ukradena, ter jo s tem razglasim kot neveljavno. (o)

Razno

Beseda samo 50 par

Velika razstava slik

slovenskih umetnikov. — Otvorjena od 19. do 26. marca. A. Kos, Ljubljana, Mestni trg 25. Nasproti magistratu. (r)

Grintovec

- obiteljski pensionat - Predvor nad Kranjem. - Najboljša oskrba, v pred- sezoni znižane cene. (r)

Poslajte

2 Din v znamkah — do- bite 10 različnih foto-ce- nikov, ugodni nakup fo- to-potreščin pri Foto- meyer, Maribor. (r)

Glasba

Beseda samo 50 par

Klavirji!

Preden kupite klavir, si oglejte mojo bogato zala- go prvovrstnih klavirjev. Nizke cene — najmanjša obročna odplačila — so- lidna postrežba. Warbi- nek, Gregorčičeva 5. (g)

Klavir

dobro ohranjen, se po ja- ko nizki ceni prodaja. Po- izve se Martinec, Rudnik št. 72. (g)

Opalografi

kompl., dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na upra- vo »Slov.« št. 3911 (k)

Prodamo

Beseda samo 50 par

Polenovko

namočeno, dobite pri L. Buzzolini v Lingarjevi ulici. (l)

Čevlji

na obroke
TEMPO, Gledališka ul. št. 4 (nasproti opere).

Kislo zelje!

Več tisoč kg finega ki- slega zelja po 1.70 Din za kg prodamo. Ogleda in poizve se v Dravljah št. 51 pri Ljubljani. (l)

Šivalni stroj

popolnoma nov, se proda za 1300 Din. Miklošičeva cesta št. 7-III, vhod poleg slaščičarne. (l)

3 kolesa

popolnoma nova, nemške znamke, se prodajo za vsako ceno. Miklošičeva cesta 7-III, vhod poleg slaščičarne. (l)

Prvovrstna bukova

drva in premož — vsako količino — do- bite pri tvrdki Franc Slova, Ljubljana — Trnovo, Kolezijska ulica.

Več vreč moke

za peke, izpod dnevne cene, zaradi takojšnje se- litve, prodam. Ponudbe na upravo pod »Moka«, št. 3905. (l)

Motor

dvocilindrski, od motor- kolesa, se proda za 700 Din. Poljanska c. 69. (l)

Moderno otomano

samo ogrodje, prav po- ceni prodam. Brivnica, Poljanska cesta 13 (l)

Puhasto perje

čisto, čohano po 48 Din kg, druga vrsta po 38 Din kg čisto, belo, gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpoši- lam po pošttem povzetju. L. BROZOVIC — Zagreb, Ilica 82. Kemična čistil- nica perja.

Kupi se

antikvarično celotna zbir- ka nemških klasikov. Po- nudbe pod »Nemški kla- siki« št. 3893 na upravo »Slovenca«. (k)

Pisalni stroj

dobro ohranjen, znamke Underwood, Ideal, Stoe- war ali Smith Bros, kupim Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Pisalni stroj«, št. 3860. (k)

Bukovo oglje

suho, vilano, več vagonov prodaja tudi male količi- ne. Naročila: Poštni pre- dal št. 4, Sv. Peter v Sav. dolini. (l)

Mizarji, pozor!

Vsake vrste trdega, suhe- ga, rezanega lesa, tudi mehki les, suho borovino, macesen i. t. d. stalno na zalogi. — Naročila: Poštni predal št. 4, Sv. Peter v Sav. dolini. (l)

Obrt

Beseda samo 50 par

Konfekcija — moda!

Najcenejši nakup. Anton Presker — Ljubljana — Sv. Petra cesta 14.

Jougurt

bolgarsko kislo mleko — vedno sveže, kakor tudi vse mlečne izdelke pro- daja Mlekarna, Dunajska cesta 17 (poleg kavarne »Evrope«). — Po želji do- stavlja tudi na dom. (t)

Oves in koruzo

kupite najceneje pri tvrdki A. VOLK, LJUBLJANA Veletrovinna z fitom. Rosljiva cesta 24.

Posteljne žične vloge

v lesenih ali železnih okvirjih, ter žigljive železne postelje izdeluje solidno točno po naročilu tvrdka

Pavel Strgulc

Ljubljana, Gosposvelska cesta 13
Zahtevajte brezplačni cenik!

Apno

nudimo poceni. Apnenice, Polzla 111. (l)

Šivalne stroje

specijalne stroje vseh si- stemov, popravila in re- novira Cena nizka, delo garantirano. Priporoča se: Emil Klobčaver, specialni mehanik, Sv. Petra c. 47.

Velika zaloga

damskih klobukov in slaminikov od 60 Din na- prej. Preoblikov. 28 Din. Salon »La Femme Chic« Anica Puhek, Selenbur- gova ulica 6/I. (l)

Telefon 2059

Premog
suha drva
Pogačnik, Bohoričeva ulica 5

»Cingtorije«

za gg. duhovnike in po- družne cerkve, izdelujem po zelo praktični in pra- vilni metodi. Ako želite iste nabaviti, prosim spo- ročite tvrdki Jože Jane, krojaštvo in manufaktura, Senično 5, p. Križe, Go- renjsko. (t)

»Kdor ne inserira, je mutast!«

3 dni

bo znanaj velikonočna številka »Slovenca«. Prosimo vse cenjene inserente, ki hočejo izkoristiti tudi to izredno reklamno priliko, da nam pravečasno pošljejo svoje oglase.

Z vsakim oglaševanjem v »SLOVENCU« gavarite od 100.000 do 150.000 »SLOVENCÉVIM« BRALCEM!

Naklada velikonočnega »Slovenca« bo znašala zopet **31.000 izvodov!**

Oglasni oddelek »Slovenca«

Sotra

najpreglednejša kartoteka
Soklič, Maribor.

Nogavice

rokavice, robce, perilo, tor- bice, kravate
nizke cene, samo pri

PETELINC-u

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika.

Krušno

moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri
A. & M. ZORMAN
Ljubljana, Stari trg št. 32.

Zidarska dela

vseh vrst Varnostno in ugo- dno izvešitveno podjetje
IVAN VIZINTIN
Ljubljana, Močnikova ul. (zadaj za vojsko bolnico)

Alojz Grebenc

nakup in prodaja vreč
LJUBLJANA
Dunajska cesta št. 36.

Volno za modroce

zelo poceni prodaja Seča — Cankarjevo nabrežje št. 5/L. (t)

Gospodje, dame!

Vaša stara oblačilna gar- deroba bo strokovnjaško popravljena, zlikana, da bo kot nova, ako jo po- šljete v Vallet Expres, Ljubljana, Smartinska ce- sta 24. Likanje Din 16.—, kemično čiščenje 55.— Din. Izgotovitev še do praznikov. Po obleko se pošlje in dostavi. (t)

»Cingtorije«

za gg. duhovnike in po- družne cerkve, izdelujem po zelo praktični in pra- vilni metodi. Ako želite iste nabaviti, prosim spo- ročite tvrdki Jože Jane, krojaštvo in manufaktura, Senično 5, p. Križe, Go- renjsko. (t)

Dnevnik Slovenec

najbolje informirani list!

Trbovlje

Koruzno moko so defit zadnje dni brezpo- selnim. Samski so dobili po 9 kg, oni z družinami pa sorazmerno več. Svoječas je bilo vse navajeno na boljše moko, sedaj pa so bili vsi zadovoljni s koruzno in se je še več novih oglašilo, ki so prej preslišali razglas, da je moka nazadnje že zmanj- kala.

Pasijon. Predstava Kristusovega trpljenja je lepo uspela. Pred vsako sliko je petje cerkvenega zbora s primerno pesmijo in čitanjem evangelija ustvarilo primerno razpoloženje med tako razgi- banimi igralci, ko so pri nas.

Nove, dobro zadete kulise so tvorile lep okvir za podajanje. Igralci so podali nastopajoče osebe prav dobro, posebno kar se tiče glavne vlo- ge, v kolikor je sploh mogoče jo presojati po člo- veškem merilu. Vsa prireditelja je v čast g. rezi- serju in igralcem. Velika dvorana je bila obkraj- polna hvalnih gledalcev.

Maša za versko svobodo ločenih bratov. Na Jožefovo, na obletnico molitev, ki jih je naročil lani jugoslovanski episkop za versko svobodo rojakov izven naših mej, je bila tudi letos daro- vana v župni cerkvi sv. maša. Javne korporacije razna društva in vse prebivalstvo je s svojo nav- zočnostjo pri svetem obredu pokazalo sočustvo- vanje z onimi, ki trpe. Za ta izraz zvestobe si zahvaljuje »Or. j. em.«, Trbovlje.

Slovenska Krajina

Rdeči križ v Beltincih za reveže. Krajevni odbor Rdečega križa v Beltincih se zadnji čas v veliki meri trudi, da pomaga lajšati veliko be- do. Največjim revežem je razdelil že več sto Din po- pore.

Trikrat požar pri eni hiši. Na Benici pri D. Lendavi je plamen uničil domacijo kolonista K. Zgorelo je tudi več glav goveje živine, svinje in purutine. Domaci so požar opazili, ko je bilo že vse v plamenu in tako niso mogli ničesar rešiti. Pri K.-vih je že v jeseni dvakrat gorelo. Požar je bil najhuj podtaknjen.

Nagla smrt dobrega moža. Ferenčakova hiša v Trnju je nenapovedano izgubila gospodarja. Zdravega moža je naglo obšla slabost. Takoj so ga odpeljali v bolnišnico, a pomoči ni bilo. Izdih- nil je. Umrl je bil zaveden katoliški mož, član več katoliških ustanov.

Melika

Koncert na šolskem odr. V otrokovem oče- su nam je še nekaj iz raja ostalo, pa tudi v otro- kovem glasu je še raja spomin. Zato pa tudi ni kmalu prireditve, ki bi bila tako prijetna in pri- srčna kakor tisto, kar deca dobro pripravljena na oder postavi. Tako nam je naša deca na Jože- fovo prav priščno zapela lepih pesmic za srce in smeh. Dalo bi se to in ono še izboljšati, toda naj- boljše ostane in je bilo in naj bi še vedno ostalo — nepokvarjeno srce otrokovo, ki daje dušo vsej prireditvi.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sreda, 23. marca: 12.15 Plošče 12.45 Dnevno vesti 13.00 Čas, plošče, borza 17.30 Plošče 18.00 Go- spod. ura: Pirhi 18.30 Alojzij Zupanec: Belokranjske pravilice 19.00 Dr. I. Preobraženski: Ruščina 19.30 Kaj nam pomeni danes Goethe? Misi ob sto- letnici njegove smrti (univ. prof. dr. Jakob Ke- lemina) 20.00 Glasbeno predavanje (g. Skerjanc) 20.30 Springer: Večer na Golgoti, poje zbor »Ljub- ljane« 21.00 Salonski kvintet.

Četrtek, 24. marca: 12.15 Plošče — 12.45 Dnev- ne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Ing. Zupanec: Vinarstvo: O trani rezi — 19.00 P. Horn: Poglavje iz vzgojstva 19.30 Dr. Justin zaključni ciklus predavanj o obram- bi zaledja pred vojnimi strupi — 20.00 Plošče; re- ligiozna glasba. — 20.30 Händel: Samson oratorij v treh delih za soli, zbor in orkester, izvaja nar. glasbeno društvo »Sloga«, dirigent Ileri Svetel. So- delujejo: ga. Lovčeva, sopran, ga. Škerlj-Medve- dova, alt, g. Gostič, tenor, g. Rus, bas.

Drugi programi:

Četrtek, 24. marca.

Budapest: 12.05 Radio orkester — 19.30 Prenea iz opere. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert — 19.35 Glasba velikega tedna — 20.10 Nabožno peje — 21.45 Komorna glasba. — Praga: 21.05 Beetho- nove skladbe — 22.20 Orgolski koncert. — Lan- genberg: 13.00 Opoldanski koncert — 20.00 Iz zakladnice stare cerkvene glasbe — 21.00 Večerni koncert. — Rim: 17.30 Vokalni koncert — 21.00 Vokalni simfonični koncert — 21.45 »Mali Haydn«, igra: Vokalni simfonični koncert. — Beograd: 12.05 Radio orkester 20.30 Vokalni koncert — 21.00 Radio orkester — 21.35 Goethe kot človek — 22.20 Klavirski koncert. — Berlin: 19.10 Fragmenti iz nemških oper — 20.30 Mlada lirika — 21.10 Sim- fonični koncert — 22.15 Kvarlet. — Katowice: 20.15 Varšava — 22.15 Nabožna glasba. — London: 20.45 Orkestralni koncert — 23.25 Plesna glasba. — Mi- lano: 13.01 Plesna glasba — 19.05 Izbrana glasba — 20.25 Laska glasba — 21.00 Operni prenos. — Zagreb: 12.30 Plošče — 17.02 Popoldanski koncert — 20.30 Nabožna glasba — 21.30 Ljubljana. — Trst: 12.30 Plošče — 13.00 Radio kvintet — 19.05 Radio kvintet — 20.25 Milano.

Razpis.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani razpisuje oddajo

inštalacije električne razsvetljave, zvoncev in telefonov

v nebotičniku v Ljubljani.

Proračuni ter splošni gradbeni pogoji se dobe pri podpisnem uradu od 23. marca dalje med uradnimi urami za Din 50 — v vložišču.

Pravilno sestavljene ponudbe je vložiti do 5. aprila 1932 do pol 12 ure dopoldne pri Pokojninskem zavodu v Ljubljani, Gledališka ulica 8.

Pokojninski zavod za nameščence v Ljubljani

Zahvala

Za dokaze iskrenega sočutja in so- zalja, ki smo jih prejeli ob težki izgubi naše srčno ljubljene soproge, matere in stare matere, gospe

Ivanke Silič

kakor tudi za poklonjene krasne vence in cvetje, se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebno zahvalo vsem, ki so blago nam pokojnico v tako častnem številu spremili na njeni zadnji poti.

Zapuže, dne 22. marca 1932.

ZALUJOČI OSTALI.

Primerjajte naše znižane cene in kvaliteto našega blaga!

Din 85'-

Čevlji za deklice iz črnega ali rujavega boksa, iz laka in v kombinacijah.

Din 125'-

Iz črnega ali belega Crepe de China! Za četno in večer. Imamo jih tudi v pumps obliki.

Din 145'-

Najnovejši model. Iz črnega ali rujavega usnja.

Din 165'-

Za pomladanski sprehod! Iz najboljšega laka, pumps ali na zaponko z visoko ali polvisoko peto.

ZA VELIKO NOČ!

Din 85'-

Deški visoki čevlji iz črnega ali rujavega usnja z dolgotrajnimi podplati.

Kdor hoče varčevati, ta kupuje PEKO čevlje! PEKO čevlji pa so izdelek domače podjetnosti in domačih delavnih rok.

Kdor ljubi svoj dom, ta podpira domačo industrijo PEKO čevlji so na glas po svoji kakovosti in svojih skrajnih cenah.

Din 195'-

Iz laka s črnim semišem kombiniran! Najnovejša pete! Isti čevlji imamo tudi v pumps obliki.

čevlji so

iz prvovrstnega usnja s čvrstimi podplati.

Din 85'-

Za pomladanske izlete kupite svojim otrokom ta preizkušeni haferl čevlji.

Din 245'-

Šivan čevlji v Original Goodyear Welt izdelavi. Je trajnejši in odgovarja bolj higijenskim zahtevam nego vsak druga obutev.

Din 195'-

K novi obleki morate nositi ta čevlji iz črnega ali rujavega boksa. Neobhodno potreben za elegantnega gospoda.

Din 165'-

Čevlji iz izbranega gornjega usnja in prvovrstnih podplatov. Vaša noga ostane zdrava, ako nosite ta čevlji.

Vse vrste ženskih in moških nogavic po najnižjih cenah!

Ne glejte samo na reklamo, temveč tudi na kakovost blaga!

CENJENE DAME!

2885

Eleganten prilagojen plašč ali sportni trenčkot za pomlad najlažje izberete ter najceneje kupite pri

F. I. Goričar

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

Poseben oddelek za damsko kontekcijo

Otvoritev advokatske pisarne!

Dr. Schaubach Franc javlja, da je otvoril advokatsko pisarno v Mariboru, Aleksandrova c. 6, I. nadstropje (palača Zadrúžne gospodarske banke).

Humboldt:

Na Orinoku in v pragozdovih Južne Amerike

(Dalje.)

V gnajso so našli okrogle luknje, od katerih so bile nekatere skoraj eden in pol metra globoke in pol metra široke. V tem je misijonarja napadla mrzlica. Da bi mu pogasili mučno žejo, so sklenili v eni izmed teh lukenj napraviti hladilne pijače. V Atures so si namreč nabavili košaro, mapire imenovane, polno citron, sladkorja in grenadil ali sadov pasijonske rože. Nalili so rečne vode v eno izmed lukenj v skalah, kamor so dali tudi sladkorja in sokov kislih sadov. Tako so v malo trenutkih napravili izvrstno pijačo in zdela se jim je, da žive v teh divjih krajih prav razkošno. Sila vsakdanjih potreb jih je napravljala bolj in bolj iznajdljive.

Ko so pogasili žejo, so zahrepeneli po kopanju. Natančno so preiskali skalni nasip, na katerem so stali in opazili so, da so v njem mestoma mali zalivi, v katerih je bila voda čista in mirna. Tako so se prav prijetno kopali ob grmenju katarakta in kričanju svojih Indijancev. Vedno v truda polnem delu in v nevarnostih ter nadlegovanju od velikanske množine moskitov so si morali znati poiskati tudi zabave in okrepčila, česar so bili tako nujno potrebni. Iznajdljiv in po-

Sporočamo vsem znancem in prijateljem, da je naš oče, stari oče, tast in stric, gospod

Alojzij Zorman

trгоvec in posestnik

danes, dne 22. t. m. ob 5 popoldne, previden s tolažili svete vere, v 77. letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se bo vršil na veliki četrtek, dne 24. marca t.l. ob pol 3 popoldne od doma žalosti, Stari trg 32, na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 22. marca 1932.

Metod in Ivan, sinova; Frančiška in Pavlina, sinahi vsi vnuki in vnukinje in ostalo sorodstvo.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

gumen človek si zna v vsakem položaju pomagati do prijetnega užitka, ki slajša težko delo.

Eno uro so čakali in se zabavali, ko so končno ugledali svojo pirogo na potu preko brzic. Zopet so naložili svojo priljago v čoln in hiteli so, da bi čim prej zapustili skalo Guahibos. Pričela pa se je vožnja, ki ni bila brez nevarnosti. Reka je tod 1600 metrov široka in morali so jo nad kataraktom poševno prečkati in to na neki točki, kjer je struga precej nagnjena in po kateri voda z veliko silo dere proti preje opisanemu skalnemu pragu. Poleg tega jih je presenetila nevihta, ki se ji k sreči ni pridružil močan veter, a dež je curkoma lil. Veslali so že dvajset minut, a krmar je vedno trdil, da se bolj bližajo slapu, namesto da bi se oddaljevali od nevarne točke. Bili so sila napeti trenutki, ki so se zdeli popotnikom strašno dolgi. Indijanci so se le potihoma razgovarjali kakor vedno, kadar se zavedajo, da jim preti nevarnost. V tem so podvojili svoj napor in z nastopom hoči so brez nesreče dospeli v pristanišče Majpures.

Nevihte so v tropičnih deželah ravno tako kratke kakor hude. Dvakrat je prav blizu piroge treščilo in strela je pri tem brezdvomno udarila v vodo. Humboldt je ta pojav zanimal posebno zato, ker so bili ljudje v teh deželah po večini prepričani, da stoje električni oblaki tako visoko nad zemljo, da strela mnogo redkeje udari v tla kakor v Evropi. Nastala je zelo temna noč. Iz pristanišča do vasi Majpures je bilo še dve uri hoda, močje pa

so bili do kože premočeni. Komaj pa je prenehalo deževati, jih je napadel mrčes, ki je po dežju posebno požrešen in krvoželjen. Zato so se popotniki posvetovali, kaj naj bi storili, ali naj bi taborili v pristanišču, ali naj bi kljub temni noči odpotovali v vas. Pater Zea, ki je bil misijonar ob obeh kataraktih, je hotel na vsak način priti do doma, kjer je s pomočjo Indijancev začel postavljati dvonadstropno hišo. Naivno je zatrjeval svojim tovarišem: »Tam boste našli ravno take udobnosti kakor na prostem. Seveda nimam niti mize niti klopi, ampak toliko ne boste trpeli zaradi mušic, kajti v misijonu niso tako nesramne kakor ob reki.«

Sprejeli so misijonarjev nasvet in prižgali kopalove baklje. To so bile osem centimetrov debele votle cevaste drevesne korenine, napolnjene s smolo. Začetkoma so hodili po gladkih, golih skalnih pragovih, nato pa jih je sprejel zelo gost palmov gozd. Dvakrat so morali po drevesnih debelih prekoračiti struge potokov in že so jim začele baklje ugašati. Saj svetile jim niso kdo ve kako dobro, ker dajejo več dima kakor svečave. Čudne pa so tudi, ker leseni stenj obdaja smolo; zato rade ugasnejo. Ko so korakali preko nekakega navedra, je Don Nikolas Sotto izgubil ravnotežje na okroglem deblu. Vsa družba se je začetkoma zelo prestrašila, ker ni vedela, kako globoko je padel. K sreči pa tla niso bila globoko pod brvjo in mož se ni ranil pri padcu. Indijanski krmar, ki je precej dobro obvladal španski jezik, ni zamudil prilike in je govoril o možnosti, da bi jih napadli gadi,

Hotel in kavarna „CENTRAL“

v morskem kopališču na otoku Rabu, biseru Jadrana, Vam nudi prijetne velikonočne praznike. 28 popolnoma renoviranih sob, odlična ter dobro poznana primorska, dunajska in madžarska kuhinja. — Kompletan penzion z vsemi taksami od Din 55.— do Din 60.—. Priporoča se poslovođa IVICA KRMPOTIČ.

Predtiskana ročna dela za vse!

Stenski prti: 7 Din, stenski prti, rdeče ali modro obrobljeni: 10 Din, prtički od 1 Din naprej. Izzanine: milje etc. Novi vzorci, čist tisk, dober blago.

Matek & Mikeš, Ljubljana

(poleg hotela Šrunkelj).

Vezenje zave: perila, monogramov etc. Entlanje, ažuriranje. — »Breda« žepni robc: komad 2 Din

Radi prezidave

se prodajo obleke za gospode, dečke, otroke, suknene in raševinaste blate, čevlji za gospode, ženske in otroke, perilo, samoveznice, klobuki, cepice, nogavice, sokni, telovniki, puloverji, dežniki, nahrbtniki, aktovke itd.

po zelo znižanih cenah in še z 10 % popusta

le pri

ANTON TKALEC

Maribor, Glavni trg šte. 4

vodne kače in jaguarji. To pa je seveda navadni pogovor, kadar kdo potuje z domačini po teh krajih. Indijanci si domišljujejo, da postanejo tujcem posebno potrebni ter da pridobijo njihovo zaupanje, ako vzbude s svojim pripovedovanjem bojazen v njih.

Ker je družba prišla ponoči v misijon San Jose de Majpures, se jim je zdel ta kraj prav posebno zapuščen. Indijanci so globoko spali in razlegali so se le glasovi nočnih ptic in grmenje katarakta. V tihi noči, v tem globokem miru v prirodi vpliva enolično grmenje slapov porazno in grozeče. Družba je ostala tri dni v Majpures, mali vasi, ki jo je ustanovil l. 1756. Don Jose Solano o priliki obmejne ekspedicije. Naselbina pa leži še bolj slikovito in mnogo bolj čudovito kakor vasica Atures.

Pa tudi katarakt Majpures je zelo znamenit in veličasten in Humboldt mu je posvetil vso svojo pozornost. Kakor v kataraktu pri Aturesu, tako so tudi tukaj množevitilni otoki, veliki skalni jezovi in pečine v razdalji 6 km razčlenili veletok. Najznamenitejši izmed teh skalnih tezerov ali nasipov so po vrsti od juga proti severu Purimarim, Manimi in »Sardelin skok«. Zadnji izmed teh treh pragov je tri metre visok, silno širok in nogočni Orinoko se poganja preko njega v krasnem slapu.

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!